

Možnosti financování kulturních památek ve Zlínském kraji

Bc. Veronika Křížková

Diplomová práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika KRÍŽKOVÁ**
Osobní číslo: **M10425**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Možnosti financování kulturních památek
ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte rešerši literatury v oblasti financování kulturních památek.
- Vymezte pojem kulturní památka a provedte jejich kategorizaci.
- Charakterizujte možnosti financování kulturních památek a uveďte právní úpravu.

II. Praktická část

- Analyzujte současnou situaci v oblasti stavu a rozvoje kulturních památek ve Zlínském kraji.
- Uveďte příklady financování vybraných kulturních památek ve Zlínském kraji.
- Vytvořte strategii financování a možnosti rozvoje kulturních památek.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] JURNÍKOVÁ, J. Správní právo: zvláštní část. 6. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 399 s. ISBN 978-80-210-4847-8.
- [2] SPATHOVÁ, J. Památky Zlínského kraje. Zlín: Krajský úřad Zlínského kraje. Zlín: GRASPO CZ, 2006. 191 s. ISBN 80-239-8348-2.
- [3] PEK, T. Financování provozu, údržba a obnova památek. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.
- [4] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. a JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [5] ŽÍDEK, M., KLUSOŇ, J. Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem. Praha: ABF, 2005. 244 s. ISBN 80-86905-10-1.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 26. března 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2012

Ve Zlíně dne 26. března 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování vědeckých prací:

- (1) Vysoká škola nezveřejňuje dále díla, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, která spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Díla, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být již nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnožování.
- (3) Platí, že odevzdaná práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školství či vzdělávací zařízení, aťže-li škola za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu či výuce nebo k výrazní potřebě díla vytvořené školou nebo studiem ze společné školních nebo studijních poměrností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školství či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školství či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez náležitého důvodu, mohou se tyto osoby domáhat náhrady škod způsobené projevy jeho vůle a soudu. Ústavem § 35 odst. 3 zrušena rozhodně.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2. května 2012

Barbora Štěpánová

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, § 60 Škola dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinou licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školního či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školní či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výjímky jen dočasného v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přitahuje k výši výjímky dočasného školního nebo školního či vzdělávacího zařízení z učebního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V teoretické části práce se zaměřím na vysvětlení základních pojmů týkajících se bezprostředně tématu diplomové práce a následně provedu jejich kategorizaci. V práci charakterizuji způsoby financování kulturních památek a uvedu právní úpravu oblasti státní památkové péče. Praktická část bude obsahovat analýzu stavu a rozvoje současné situace kulturních památek a jednotlivých památkových realizací ve Zlínském kraji, kde následně vytvořím SWOT analýzu, ze které budu nadále vycházet při stanovení strategie financování a rozvoje kulturní památkové péče ve Zlínském kraji. V druhé části práce uvedu příklady financování památkové obnovy a navrhnu projekty a jejich způsob financování.

Klíčová slova: kulturní památka, možnosti financování, Zlínský kraj, památková obnova

ABSTRACT

The theoretical part will focus on explaining the basic concepts relating to the immediately diploma work and will then categorize them. In this work characterize ways of financing cultural monuments and bring legislation in the area of State monument care. The practical part will analyze the state of development and current situation of cultural heritage and various historical realization of the Zlín Region, which then create a SWOT analysis, from which I will continue to base the funding strategy and the development of cultural monuments -in care in the Zlín region. In the second part I will give examples of monument restoration funding and design projects and their financing method.

Keywords: cultural monuments, funding opportunities, the Zlin region, conservation restoration

Ráda bych poděkovala především vedoucímu mé diplomové práce panu RNDr. Hájkovy za odborné vedení mé diplomové práce, průběžné konzultace a podnětné připomínky. Dále chci také velmi poděkovat paní doktorce Spathové, vedoucí odboru kultury a památkové péče Zlínského kraje, za pomoc při psaní DP a využití praktických zkušeností v práci. V neposlední řadě bych také poděkovala rodičům za trpělivost a podporu, kterou mi poskytovali při psaní práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

I	TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1	CÍLE PRÁCE	13
2	METODOLOGIE	14
3	REŠERŠE LITERATURY.....	17
4	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	21
4.1	KULTURNÍ PAMÁTKY	21
4.1.1	Prohlášení věci za kulturní památku.....	22
4.1.2	Evidence kulturních památek	22
4.2	NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY	23
4.3	PAMÁTKOVÉ REZERVACE.....	23
4.4	PAMÁTKOVÉ ZÓNY.....	23
4.5	PÉČE O KULTURNÍ PAMÁTKY	24
4.5.1	Ochrana a užívání kulturních památek	24
4.5.2	Obnova kulturních památek.....	24
5	PŘÍMÉ METODY FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK.....	26
5.1	PŘÍMÉ METODY	26
5.1.1	Přímá finanční podpora státu - Státní fond kultury.....	26
5.1.2	Programy uskutečňované prostřednictvím Ministerstva kultury	26
6	NEPŘÍMÉ METODY	37
6.1	DOTACE A PROGRAMY KRAJSKÉHO ÚŘADU ZLÍN.....	38
6.2	GRANTOVÉ PROGRAMY TUZEMSKÝCH ORGANIZACÍ A NADACÍ.....	41
6.3	GRANTOVÉ PROGRAMY ZAHRANIČNÍCH ORGANIZACÍ A EU	41
6.3.1	Evropská unie a fondy EU	41
6.3.2	UNESCO	42
6.3.3	ICOMOS.....	43
6.3.4	Finanční mechanismy EHP/Norska	43
6.3.5	Program švýcarsko-české spolupráce	44
6.4	VEŘEJNÉ SBÍRKY, SOUKROMÉ DARY	45
7	PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ V OBLASTI PAMÁTKOVÉ PÉČE	46
II	PRAKTICKÁ ČÁST	50
8	ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE V OBLASTI STAVU A ROZVOJE KULTURNÍCH PAMÁTEK VE ZLÍNSKÉM KRAJI	51
8.1	KULTURNÍ PAMÁTKY ZAPSANÉ V SEZNAMU SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ UNESCO	51
8.2	NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY	51
8.3	ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ OCHRANA SÍDEL.....	54
9	PŘÍKLADY FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK VE ZLÍNSKÉM	

KRAJI	57
9.1 BAZILIKA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE A SV. CYRILA A METODĚJE	57
9.1.1 Tuzemské dotace	57
9.1.2 Zahraniční pomoc	59
9.1.3 Integrovaný operační program - IOP	59
9.1.4 OP Přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika	60
9.2 BAROKNÍ HŘBITOV VE STRŽLÍKÁCH.....	62
10 NAVRŽENÉ PROJEKTY FINANCOVÁNÍ PAMÁTKOVÉ OBNOVY	65
10.1 PROJEKT Č. 1 - REGENERACE ZÁMKU HOLEŠOV	65
10.1.1 Tuzemské dotace	66
10.1.2 Zahraniční dotace.....	67
10.2 PROJEKT Č. 2 - OBNOVA A OCHRANA KULTURNÍ PAMÁTKY KOSTELA SV. CYRILA A METODĚJE VE VITONICÍCH.....	68
10.2.1 I. etapa - Rekonstrukce a obnova vnitřních omítek kostela.....	69
10.2.2 II. etapa - Restaurování nástěnných maleb	69
10.2.3 III. etapa - Restaurování kazatelny a oltáře.....	70
11 SWOT ANALÝZA	71
12 STRATEGIE FINANCOVÁNÍ A MOŽNOSTI ROZVOJE KULTURNÍCH PAMÁTEK	72
12.1 STRATEGICKÝ CÍL Č. 1 - ZLEPŠENÍ FINANČNÍ STRÁNKY NA ROZVOJ OBLASTI PAMÁTKOVÉ PÉČE	72
12.1.1 Priorita č. 1 - Zkvalitnění kooperace mezi Ministerstvem kultury a Zlínským krajem.....	72
12.1.2 Priorita č. 2 - Zapojení do činnosti všechny subjekty, kteří mají co dočinění s financováním památek	73
12.1.3 Priorita č. 3 - Zavedení pravidelného monitoringu do oblasti financování památek.....	73
12.2 STRATEGICKÝ CÍL Č. 2 - ZLEPŠENÍ KOOPERACE MEZI KULTURNÍ OBLASTÍ A OBLASTÍ CESTOVNÍHO RUCHU	73
12.2.1 Priorita č. 1 - Propagace a prezentace kultury v jednotlivých částech území kraje.....	74
12.2.2 Priorita č. 2 - Propojení projektů v oblasti kultury a cestovního ruchu	74
12.2.3 Priorita č. 3 - Medializace cestovního ruchu v kraji s důrazem na památky	74
12.3 STRATEGICKÝ CÍL Č. 3 - ZLEPŠENÍ DOSTUPNOSTI KULTURNÍCH PAMÁTEK NA ÚZEMÍ ZLÍNSKÉHO KRAJE	74
12.3.1 Priorita č. 1 - Zajištění dopravního spojení a dostupnosti kulturních památek.....	74
12.3.2 Priorita č. 2 - Poskytovat zvýhodněné vstupné při prokázání se jízdenkou.	75
12.3.3 Priorita č. 3 - Vytvoření turistických tras a cyklostezek ke zvýšení návštěvnosti památek.....	75
12.4 STRATEGICKÝ CÍL Č. 4 - PROVÁDĚNÍ PREVENTIVNÍ PÉČE V OBLASTI O KULTURNÍ PAMÁTKY	75
12.4.1 Priorita č. 1 - Průběžná evidence technického stavu památek	75

12.4.2	Priorita č. 2 - Provádění běžné údržby a obnovy památek.....	76
12.4.3	Priorita č. 3 - Vytvoření celostátního i nadnárodního systému značení kulturních i chráněných území.....	76
ZÁVĚR.....		77
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		78
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....		83
SEZNAM OBRÁZKŮ.....		84
SEZNAM TABULEK		85
SEZNAM PŘÍLOH		86

ÚVOD

Jako téma diplomové práce jsem si zvolila "Možnosti financování kulturních památek ve Zlínském kraji," z důvodu, že Zlínský kraj se v současné době vyznačuje jedinečným bohatstvím kulturních památek a tradiční a současné kultury a bude i nadále se snažit o jeho trvalý rozvoj ve všech jeho směrech a kde kulturní památky hrají důležitou roli v rozvoji kraje. Cílem kulturního dědictví je uchovávat, zpřístupňovat a modernizovat kulturní bohatství Zlínského kraje. Na financování kulturních památek se podílejí různé subjekty, které v malé či větší míře ovlivňují jejich stav a péči. Zlínský kraj tímto faktorem propojí sociální a ekonomickou dimenzi, které budou též v souladu s principy udržitelného rozvoje.

Diplomová práce bude rozdělena do dvou částí. V teoretické části se zaměřím na vysvětlení základních pojmů, které se bezprostředně týkají tématu diplomové práce a následně provedu jejich kategorizaci. V práci také charakterizuji způsoby a možnosti financování kulturních památek a jednotlivých možností finanční pomoci na úrovni státní, krajské i regionální. Dále uvedu právní úpravu nacházející se v oblasti státní památkové péče.

Praktická část bude obsahovat analýzu současné situace kulturních památek a jednotlivých památkových obnov ve Zlínském kraji, kde následně vytvořím SWOT analýzu, jejíž cílem je především zkoumat kulturní památky z hlediska silných a slabých stránek a z hlediska příležitostí a hrozeb, kterou nese památková péče. Z analýzy budu nadále vycházet při vytváření strategie financování a rozvoje kulturní památkové péče ve Zlínském kraji. V práci také uvedu příklady financování konkrétních kulturních památek a následně vytvořím také své projekty, kde navrhnou možné způsoby financování památkové obnovy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE PRÁCE

Primárním cílem mé diplomové práce je nalézt vhodné možnosti a způsoby, kterými lze zajistit financování a rozvoj kulturních památek ve Zlínském kraji. V práci se chci zaměřit na jednotlivé metody financování, které spočívají především v úspěšném zajištění existence jednotlivých památek především pouze za souhlasu a zájmu společnosti, a to na úrovni obce, mikroregionu, regionu a taktéž kraje a i pomoci státu.

Mezi sekundární cíle práce chci zařadit právní úpravu, které se bezprostředně týká kulturní památkové péče. Jako jeden z dalších dílčích cílů jsem si zvolila popis jednotlivých památkových obnov, které se již v oblasti kultury provedly a jež se nacházejí v jednotlivých okresech Zlínského kraje - okres Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín a provést určitou kategorizaci jednotlivých památek.

V další části diplomové práce vytvořím ze zjištěných informací SWOT analýzu, kdy prostřednictvím silných a slabých stránek a příležitostí a ohrožení vytvořím ucelený soubor informací o kulturních památkách v kraji. Uvedená analýza mi následně bude sloužit jako podklad pro vytvoření strategie financování a rozvoj kulturní památkové péče ve Zlínském kraji.

Výchozím cílem památkové péče je uchování všech jednotlivých aspektů kulturního dědictví ve Zlínském kraji a v jejich plné hodnotě a originální situaci a zejména plné historické celistvosti zvláště významných historických komplexů. Ochranou historické identity a kulturního profilu životního prostředí prosazuje památková péče zájem nejen současné populace, ale i budoucích generací. Nejedná se pouze o kulturní profil přítomnosti, ale kulturní struktury budoucnosti.

2 METODOLOGIE

Studium písemných dokumentů

Studium písemných dokumentů dle (Miovský, 2006, s. 102) se řadí do technik kvalitativního a kvantitativního výzkumu. K této metodě jsem se uchýlila z důvodu, že nelze sehnat podklady přímo pozorováním. Dokumenty můžeme řadit do různých kategorií jako např. oficiální, mezi které patří zákony, vyhlášky, dále dle pramene informací a sekundární jako například statistické zprávy.

Metoda studia písemných dokumentů dle Miovský (2006) se používá zejména při získávání dat, kdy jsou sdělovány již prozkoumané informace nebo pokud srovnáváme současnost s minulostí nebo jinou zemí, ovšem i u této metody je potřeba ověřovat správnost údajů.

V práci použiji metodu studia písemných dokumentů, která bude jednou z hlavních metod v mé práci. Budu se zaměřovat jak na studium literárních pramenů, tak zákonů a usnesení a také studiem aktuálních informací pomocí internetových zdrojů, zejména použití webových stránek Ministerstva kultury ČR. Studium se také týká vývojových a historických aspektů týkajících se financování kulturních památek obecně a to mi pomůže zejména v teoretické části prozkoumat stav kulturních památek.

Na základě již zmíněných zákonů se budu snažit prozkoumat legislativu v oblasti financování a vymezit hlavní pojmy, které se tématu bezprostředně týkají, ty vymezím v teoretické části práce.

Analýza dat

Jako druhou metodu jsem zvolila analýzu dat dle (Miovský, 2006, s. 106), která patří mezi nejčastěji užívané metody zkoumání. Metoda analýzy, jako jedna z kvalitativních metod, začíná studiem odborných dokumentů pro danou problematiku.

V první fázi analýzy je třeba nejdříve zjistit obsahovou složku dokumentu a zkoumat jednotlivé vztahy mezi částmi dokumentu, která se vzájemně ovlivňují. Pro analýzu je nutné vytvořit si i formální obsah dokumentu, a to pokud máme k dispozici velké množství informací. Jedná se především o rozčlenění daných informací do skupin a následné zhodnocení daného problému.

V práci se zaměřím na analýzu jednotlivých druhů financování kulturních památek, které využiji v teoretické části. V praktické části se zaměřím na analýzu současného stavu a rozvoje kulturních památek, analýzu jednotlivých druhů památek a na analýzu financování konkrétních památek ve Zlínském kraji. Cílem mé analýzy bude získat nové a dosud neobjevené informace. Poznatky z analýzy také využiji při přípravě strukturovaných rozhovorů, které budu dále provádět.

Rozhovor a studium interních dokumentů

Metoda rozhovoru je dle (Miovský, 2006, s. 127) založena především na komunikaci mezi dotazovaným a respondentem, jehož prostřednictvím získá respondent tázané informace. Jedná se o systém verbálního kontaktu s cílem získat informace na dané téma, přičemž tato metoda patří mezi základní metody při získávání informací. Důležitou složkou při přípravě rozhovoru jsou vhodně vybrané otázky respondenta.

Touto metodou bych chtěla oslovit Krajský úřad Zlínského kraje, odbor kultury a památkové péče a následně prostudovat interní dokumenty, které se vážou k mému tématu. V rámci metody rozhovoru bych se chtěla obrátit na odborníky z praxe, kteří se v oblasti financování kulturních památek pohybují. Zaměřila bych se především na pracovníky Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje.

Cílem úvodní části rozhovoru je dozvědět se potřebné informace, k čemuž je nejvhodnější soustředěné naslouchání provázané s otázkami, přičemž je důležitá i formulace otázek. Otázky by měly povzbuzovat k dalšímu sdělování informací a rozhovor vést žádoucím směrem.

Rozhovor povedu z hlediska finanční stránky, z kterých prostředků jsou jednotlivé kulturní památky financovány, zda jsou prostředky z fondů Evropské unie a jakým podílem se podílí město Zlín na financování. Otázky se budou týkat také další možnosti rozvoje při vypracování strategie financování a rozvoje kulturních památek.

3 REŠERŠE LITERATURY

Dle (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 409) kolektiv autorů zkoumá financování kultury v nejširším pojetí, zejména jako smíšený kolektivní statek. Předmětem zkoumání je zde financování kultury jako kolektivního statku, na jehož financování se podílí více subjektů. Spočívá v tom, že část nákladů, vynaložených na pořízení financuje příslušný občan jako spotřebitel a další část nákladů je financována dle výdajů v rámci veřejných rozpočtů. Jedná se o státní rozpočet, rozpočty krajů a rozpočty municipalit. V případě státního rozpočtu musí správce příslušné kapitoly rozpočtu na vládní úrovni při realizaci toků vycházet z určitých zásad, jako je např. kolik prostředků je nutno zajistit v daném roce, priority při použití prostředků z hlediska produkovaných kulturních statků a jakým způsobem, komu a za jakých podmínek budou finanční prostředky poskytnuty.

V knize Peková, Pilný a Jetmar (2008) uvádí, že o velikosti spotřeby kulturních statků rozhoduje občan jaké množství a kvalitu a kdy bude spotřebovávat. Dle autorky mohou mít kulturní statky spotřebu automatikou, jedná se o péči o kulturní památky samotné a druhou metodou uvádí fakultativní spotřebu, jako je využívání rozhlasu, televize a jiné.

Východisko spočívá v tom, že kulturní statky obecně, jsou považovány za statky privátní tedy tržní, tudíž nejsou financovány z veřejných rozpočtů. Vztah veřejných rozpočtů kulturním statkům může být zcela odlišný. Na jedné straně propagovat financování z veřejných rozpočtů a na druhé straně by se o podíl na financování měli podílet občané jako spotřebitelé příslušných kulturních statků dle (2008).

Peková, Pilný a Jetmar v knize uvádí také argumenty, které jsou pro financování kulturních statků ze zdrojů veřejných a argumenty pro tržní zabezpečení statků. Hlavním argumentem ve prospěch veřejných zdrojů je fakt, že trh nerespektuje tzv. vnitřní hodnotu, kterou mohou statky přinášet spotřebitelům i jejich producentům. Zejména produkci a oceňování nelze svěřit jen trhu, jelikož využívá příslušné kulturní statky hlavně k produkci maximálního zisku. Dalším argumentem je fakt, že trh není schopen zabezpečit neziskovou produkci kulturních statků v dostatečném množství, kvalitě a čase. Je tudíž v zájmu celé společnosti produkci i spotřebu statků podporovat a zlepšovat sociální a ekonomické poměry společnosti dle (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 409).

Tržní zabezpečení kulturních statků zvyšuje možnost volby při vybírání určitých druhů kulturních statků, ale vznikají určitá nebezpečí ztráty odpovědnosti každého občana za sebe. Vystupuje zde paternalistická role státu a občan zde ztrácí vlastní rozhodování.

Tvůrce knihy (Pek, 2007, s. 39) zkoumá problematiku financování kulturních památek z jiného hlediska. Jedná se spíše o širší součást kulturní politiky v rámci ČR. Autor vychází především ze základních vládních strategických dokumentů a preferuje názor, že kulturní politika státu je přímo ovlivněna strategiemi Evropské unie a dalšími nadnárodními závazky, ke kterým jsme se zavázali. Jedná se o členství OSN, UNESCO aj.

Na rozdíl od (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 409) řadí památkovou péči, jako součást kultury do oblasti meziresortní. Zkoumá podíl obnovy u Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství, ale prakticky začleňuje do oblasti památkové péči také Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ovšem jako garanta koncepce kulturní politiky uvádí Ministerstvo kultury ČR. Je však samozřejmostí, že kulturní politika je jedním z nejdůležitějších aspektů rozvoje krajů a obcí nejen u nás a na základě toho, jsou zpracovány strategické dokumenty, bez jejich existence by se kulturní politika nebyla schopna realizovat.

Tvůrce se snaží ve své knize porovnat financování kulturních památek v různých zemích. Autor uvádí například Svobodný stát Bavorsko. Tvrdí, že v SRN památková péče plně v kompetenci spolkových zemí a realizace památkové péče je v resortu Bavorského zemského ministerstva pro vědu, výzkum a umění díky správním úřadům podle bavorského správního územního členění. Na činnosti se podílí také zemská památková rada, která slouží jako poradní orgán zemské vlády. Z hlediska financování se kompenzace vlastníka a jeho vícenákladů provádí zprostředkováním Bavorského zemského úřadu pro památkovou péči, jehož výše je určena celkovou sumou, významem a stavem památky. Mezi další druh kompenzace patří daňové úlevy, které je nutno projednat předem z důvodu možného zneužití. Jedná se o úlevy z daně z příjmů, daně dědické a darovací. Třetí složku autor uvádí fond odškodnění, který je tvořen rovným dílem z rozpočtu země a obcí. Použití fondu je jen v kritických situacích při ohrožení kvalitních památek. Rozdíl mezi památkovou péčí v ČR a Bavorsku je ČR na rozdíl od německé úpravy zákonně upravena pro všechny její historické země stejně. Bavorská zákonná úprava odpovídá definice památky v Bavorsku Úmluvě na ochranu architektonického dědictví Evropy dle (Pek, 2007, s. 39).

(Pek, 2007, s. 42) ve své publikaci uvádí také použití prostředků Evropské unie, kde použití finančních prostředků je vázáno na projekty, které mají neregionální, republikový či mezinárodní dopad, kde většina programů EU je regionálních na úrovni krajů.

Dle názoru Tomáše Hájka (2006) by mělo být financování kulturních památek především ze zdrojů soukromých investorů a Evropské unie. V článku také uvádí, že české památkové péči chybí peníze, zejména kvůli narůstajícím provozním nákladům, přičemž příspěvek ze státního rozpočtu se nemění. Podle něj bude mít Národní památkový ústav specialisty, kteří se budou zaměřovat na získávání peněz z evropských fondů, kdy není možno nevyužít nabídek EU a strukturálních fondů. Autor uvádí, že se jedná o národní zlato, které by mělo přežít. Podle Hájka je využití nových finančních zdrojů jedním z cílů, které ministerstvo památkové péče chystá. Hájek (2006) dále uvádí, že: "*Nová koncepce není ve změnách, že místo jedné organizace máme dvě nebo tři, ale v tom, že památková péče se otevírá finančním možnostem, a to soukromého sektoru nebo evropské regionální strukturální politiky.*" Autor je zastáncem názoru, že dlouhodobě nebudou dostačovat prostředky ze státního rozpočtu, které nestačí ani nyní. V článku Národního památkového ústavu zastávají názor, že vlastník kulturní památky je povinen o ni pečovat. Cílem Koncepce účinnější péče o památkový fond v ČR je zajistit finanční podporu vlastníků nepřímou obligatorní či fakultativní pomocí z veřejných rozpočtů, proto tedy po zrušení okresních úřadů bylo přiděleno krajům a obcím poskytovat prostředky z vlastních prostředků. V takovém případě může ministerstvo kultury poskytnout příspěvek pouze pro zachování a obnovu kulturní památky pro mimořádný společenský zájem, který byl vymezen prostřednictvím specializovaných programů, (Národní památkový ústav, 2008).

V rešerši odborné literatury bych uvedla i zmínku o vládních prohlášeních jednotlivých předsedů vlády, které se týkají oblasti kultury a památkové péče dle (Škarabelová, Neshybová a Rektořík, 2007, s. 150). Údaje jsou čerpány z článku Marty Smolíkové z centra ProCulture. Jako první bych zmínila vládu Václava Klause, který předsedal vládě v letech 1992 - 1996. Dle článku je nutné podotknout, že stěžejním úkolem vlády Václava Klause bylo "*prosazovat zásadu, že suverénem na poli kultury není ani stát, ani jednotlivé kulturní instituce, nýbrž jednotlivci, jemuž jsou kulturní statky určeny.*", nýbrž vláda byla však jiného názoru "*nezříkáme se zodpovědnosti za financování kulturních památek a kulturní tvorby, ale vytvoříme podmínky, které zajistí, aby se na financování umělecké tvorby a uchování kulturních dědictví mohly podílet i soukromé a veřejné nestátní iniciativy.*" Podstatou myšlenky je tedy to, že stát se má vzdát iniciativy na financování kulturních památek. V článku je také zmínka o Státním fondu

kultury, který poprvé podpořil kulturní projekty po deseti letech fungování částkou 5,5 milionů korun. Finanční možnosti nestátních bývalých Fondů umění přes Národní investiční fond jsou velmi omezené. Vláda ČR v roce 2002 vyžadovala za nutnost na pokračování transformace státní správy v oblasti kultury a při posilování úloh místních samospráv.

Pokud bych zmínila dle článku uvedeného v (Škarabelová, Neshybová a Rektořík, 2007, s. 150) vládu Miloše Zemana, stál před jeho vládou nelehký úkol, jednalo se o *"zásadní transformace všech rozpočtových a příspěvkových organizací v kultuře a již zmíněného vícezdrojového financování."*

V rámci vlády Vladimíra Špidly v letech 2002 - 2004 byla vláda, která prohlásila, že *"hodlá každoročně vyčleňovat na podporu kultury - včetně národnostních menšin - prostředky ve výši obvyklé v zemích Evropské unie a realizovat cíle Kulturní politiky"*, dle (2007).

V práci bych zmínila i postoj předsedy vlády Stanislava Grosse, který kulturní obci slibuje:

"Vláda podpoří existenci a činnosti základní kulturní infrastruktury a bude dále podporovat nevládní kulturní organizace a jednotlivce." Je třeba nutno uvést, že vláda poprvé označila kultury jako jeden z významných faktorů rozvoje ČR.

Dle názoru předsedy vlády Jiřího Paroubka *"Vláda chápe kulturu a národní kulturní dědictví jako významný faktor rozvoje ČR. Vláda předloží ke schválení návrh zákona o veřejné podpoře kultury, novelu autorského zákona a bude pokračovat v úsilí minulých vlád zajistit odpovídající postavení české kinematografie prostřednictvím nového modelu jejího financování."* Opravdu se podařilo prosadit změny v legislativě, nepodařilo se však přehlasovat prezidentské veto novely zákona o Státním fondu kinematografie. A následkem se zastavil propad podílu rozpočtu kultury na výši státního rozpočtu. Byla přijata Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007 - 2013, dle (2007).

Vláda Mirka Topolánka zastávala názor, že: *"Kultura je vnímána jako významný ekonomický faktor i jako významný cíl turistiky a podnět rozvoje. V maximální míře bude prohlubována průhlednost v nakládání s veřejnými rozpočty v oblasti kultury. Bude navázáno v dialogu s církvemi a náboženskými společnostmi. Bude podporován výzkum, uchovávání, komplexní ochrana a prezentace kulturního dědictví i současného umění."*

4 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Na úvod bych měla konstatovat, že památky jsou dokladem historického vývoje, které vznikaly na určitém stupni společenského vývoje, v návaznosti na předchozí výsledky lidské činnosti, jejichž cílem byly podněty k novým výtvorům v oblastech lidské činnosti. Umožňují zejména pochopit přístup k rozmanitým životním situacím z různých pohledů. Jedná se o symboly sounáležitosti generací, skupin a společenských vrstev. Kulturní dědictví tak zůstává spolehlivou základnou vědomí národní české svěbytnosti, citů, vkusu, bez nichž by každý národ postupně ztrácel svou identitu mezi ostatními národy. Plnohodnotný kulturní život je bez existence památek, historie, architektury a projevů minulosti zcela nemyslitelný.

4.1 Kulturní památky

Ve znění **Zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**, "*Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu.*"

Hlavním účelem tohoto zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politicko-organizačnické a kulturně výchovné funkce státu, která se zaměřuje na péči o kulturní památky, o jejich zachování. Jedná se zejména o rozvoj kultury, umění, vědy a vzdělávání, zpřístupňování a vhodné využívání na další rozvoj společnosti dle (Ministerstvo vnitra, ©2012).

Péče státu o kulturní památky zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, kterými orgány a odborná organizace státní památkové péče zabezpečují zachování, ochrana, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Dle Zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ostatní orgány státní správy, a jiné organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a jimž rovněž pomáhají při plnění úkolů, (Ministerstvo vnitra, ©2012).

Dle (Zídek, Klusoň, 2005, s. 13) za kulturní památky prohlašuje ministerstvo kultury České republiky nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory:

- a) "*které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a prá-*

ce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické"

b) *"které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem"*

Soubory věcí, které jsou uvedeny výše, se prohlašují za kulturní památky, i když některé věci v nich nejsou kulturními památkami.

4.1.1 Prohlášení věcí za kulturní památky

Podle (Zídek, Klusoň, 2005, s. 58) se před prohlášením věci za kulturní památku vyžádá Ministerstvo kultury vyjádření krajského a obecního úřadu obce s rozšířenou působností, jestliže je od těchto orgánů neobdrželo. Za archeologický nález prohlašuje MK za kulturní památku na návrh Akademie věd České republiky.

Další postup spočívá v tom, že Ministerstvo kultury vyrozumí písemně vlastníka věci, který podal návrh, že hodlá prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu a umožní mu k návrhu nebo podnětu se vyjádřit. Pokud se však jedná o věc, která je předmětem evidence v katastru nemovitostí, vyrozumí MK o prohlášení této věci za kulturní památku také příslušný katastrální úřad k provedení záznamu do katastru nemovitostí dle (Jurníková, 2009, s. 138).

4.1.2 Evidence kulturních památek

Z mého pohledu je nutné zmínit evidenci kulturních památek, jež se zapisují do Ústředního seznamu kulturních památek, který vede odborná organizace státní památkové péče, viz Zídek a Klusoň (2005). Krajské a obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedou seznamy kulturních památek svých územních obvodů. Zápisy, které se do těchto seznamů provádějí, se zapisují podle výpisů z ústředního seznamu.

Odborná organizace státní památkové péče vyrozumí o zápisu kulturní památky do ústředního seznamu, stejně tak i prohlášení o zrušení věci za kulturní památku. Vlastníka památky vyrozumí krajská úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Pokud se však jedná o nemovitou kulturní památku, vyrozumí také stavební úřad. Odborná organizace státní památkové péče oznámí příslušnému katastrálnímu úřadu každé prohlášení nemovitosti za kulturní památku, jakož i pokud jde o zrušení a i věc, která je předmětem evidence katastru nemovitostí. Vlastník je povinen oznámit příslušné odborné organizaci památkové péče každou změnu

vlastnictví, ať se jedná o správu či užívání nebo její přemístění. Oznámení se musí učinit vlastník nejpozději však to třiceti dnů ode dne, kdy ke změně došlo dle (Zídek a Klusoň, 2005).

4.2 Národní kulturní památky

Dle **Zákona č.20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění posledních změn**, definuje národní kulturní památky jako kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa. Prohlašuje je vláda ČR nařízením za národní kulturní památky a stanoví podmínky pro jejich ochranu. Vláda ČR svým nařízením stanoví obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče o národní kulturní památky dle (Ministerstvo vnitra, ©2012).

4.3 Památkové rezervace

Památková rezervace je dle **Zákona č. 20/1987 o státní památkové péči, ve znění posledních změn** definována jako *"území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů, může vláda České republiky nařízením prohlásit jako celek za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany"* dle (Ministerstvo vnitra, ©2012).

Tyto podmínky se mohou v potřebném rozsahu vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.

4.4 Památkové zóny

Památkové zóny jsou definovány jako jednotky sídelního územního útvaru nebo jeho částí s menším podílem kulturních památek, historických prostředí nebo část krajinného celku, jež vykazují významné kulturní hodnoty. Ministerstvo kultury může pro projednání krajským úřadem prohlásit za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany dle (Ministerstvo vnitra, ©2012).

4.5 Péče o kulturní památky

4.5.1 Ochrana a užívání kulturních památek

Dle Zákona č. 20/1987 o Státní památkové péči, ve znění pozdějších změn je vlastník kulturní památky povinen na vlastní náklady pečovat o její zachování, dále ji udržovat v dobrém stavu a též chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Vlastník je povinen kulturní památku užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu památky. V případě, že *"je-li kulturní památka v společenském vlastnictví, je povinností organizace, která památku spravuje nebo ji užívá nebo ji má ve vlastnictví, a jejího nadřízeného orgánu vytvářet pro plnění uvedených povinností všechny potřebné předpoklady"* dle (Zidek a Klusoň, 2005, s. 67).

Povinností vlastníka je též pečovat o zachování kulturní památky, chránit ji před poškozením, ohrožením, znehodnocením nebo odcizením, kdo kulturní památku užívá nebo ji má u sebe, udržovat kulturní památku v dobrém stavu. Povinnost nést náklady, které jsou spojené s tou péčí o kulturní památku, má jen tehdy, jestliže to vyplývá z právního vztahu mezi ním a vlastníkem kulturní památky dle (Zidek a Klusoň, 2005, s. 67).

V rámci zákona dle Zídka a Klusoně (2005) jsou organizace a občané, i když nejsou vlastníky kulturních památek, povinni si počínat tak, aby nezpůsobili nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí a nadále neohrožovali zachování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. V případě převodu kulturní památky na někoho jiného, přenechá k dočasnému užívání nebo předá k provedení její obnovy, je povinen ten, na koho věc převádí nebo komu ji přenechá nebo předá, uvědomit, že věc je kulturní památkou.

4.5.2 Obnova kulturních památek

Obnova kulturních památek dle Zídka a Klusoně spočívá v tom, pokud vlastník kulturní památky se zamýšlí provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí, je v těchto případech si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Pokud jde o národní kulturní památku, jedná se o závazné stanovisko krajského úřadu, (2005).

Vlastník, popř. správce, uživatel nemovitosti, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památ-

ky, památkové rezervace, nemovité národní kulturní památky nebo památkové zóny (§ 17), je povinen, pokud se jedná o zamýšlenou stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úprava dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti, si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud však není tato jeho povinnosti podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena.

V případě územního řízení dle (2005) rozhoduje stavební úřad v souladu se závazným stanoviskem obecního úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o nemovitou národní kulturní památku, se závazným stanoviskem krajského úřadu. Jedná se zejména o vydání územního souhlasu a v řízení o povolení staveb, zněn staveb, terénních úprav, umístění nebo odstranění zařízení, na němž uplatňuje svůj zájem státní památková péče, nebo v souvislosti s obnovou nemovité kulturní památky, popřípadě se stavbou, změnou stavby, terénními úpravami, umístěním nebo odstraněním zařízení.

Lze-li zamýšlenou obnovu nemovité kulturní památky uvedenou výše, stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, udržovací práce na nemovitosti, odstranění stavby provést na základě ohlášení, může stavební úřad dát souhlas pouze v souladu se závazným stanoviskem obecního úřadu obce s rozšířenou působností, nebo pokud se jedná o nemovitou národní kulturní památku, krajského úřadu dle (Zídek a Klusoň, 2005, s. 82).

Příslušný orgán státní památkové péče vydá závazné stanovisko po předchozím písemném vyjádření odborné organizace státní památkové péče, se kterou následně projedná na její žádost před ukončením řízení návrh tohoto závazného stanoviska. Dále předloží písemné vyjádření odborná organizace státní památkové péče příslušného orgánu státní památkové péči nejpozději však ve lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování, nestanoví-li však orgán státní památkové péče ve zvlášť složitých případech lhůtu delší, která nesmí být delší než 30 dnů. Pokud příslušný orgán státní památkové péče písemné vyjádření neobdrží ve lhůtě 20 dnů nebo v prodloužené lhůtě, vydá závazné stanovisko bez tohoto vyjádření, (2005).

5 PŘÍMÉ METODY FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK

5.1 Přímé metody

Specifikem oboru památkové péče je skutečnost, že cílem jeho ochrany je neopakovatelnost a nenahraditelnost. Jednou zaniklá památka může být definitivně ztracena. Může být nahrazena například nějakou kopií, ale ta však už nikdy nemůže mít hodnotu originálu. Jednou z našich povinností a povinností státu je chránit kulturní památky jako součást našeho kulturního dědictví. Z tohoto důvodu je nutné dbát na ochranu a obnovu památek a zajistit potřebné financování k jejich obnově.

5.1.1 Přímá finanční podpora státu - Státní fond kultury

Stát se snaží financovat kulturní památky pomocí svého Státního fondu kultury, který spravuje ministerstvo kultury České republiky. Fond je právnickou osobou, která je zapsána do obchodního rejstříku. V čele fondu je ministr kultury České republiky a zodpovídá za hospodaření s prostředky Fondu dle **Zákona č. 239/1992 Sb. o Státním fondu kultury České republiky**, (Ministerstvo vnitra, ©2012).

Prostředky Fondu lze poskytovat pouze na konkrétní kulturní projekty dle **Zákona č. 239/1992 Sb. o Státním fondu kultury České republiky**. Jedná se o podporu vzniku, realizace umělecky hodnotných děl, získávání, obnova a udržování kulturních památek a sbírkových předmětů, propagaci české kultury v zahraničí a další činnosti uvedené v zákonu. Prostředky, které jsou uděleny z Fondu, jsou poskytnuty jako účelové dotace, půjčky nebo návratné finanční výpomoci. Tyto dotace lze poskytnout jen do výše dvou třetin žadatelem plánovaných nákladů, a to s výjimkou prostředků a ochranu kulturních památek, (Ministerstvo vnitra, ©2012).

5.1.2 Programy uskutečňované prostřednictvím Ministerstva kultury

V této kapitole se budu zabývat jednou z přímých metod financování oblasti památkové péče prostřednictvím dotačních programů Ministerstva kultury České republiky. V následující tabulce (Tab. 1) je výčet programů a jejich finanční objem za léta 2005 - 2010. Mezi programy,

kteří vznikly v roce 2008, se řadí Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností a Program podpory pro památky UNESCO.

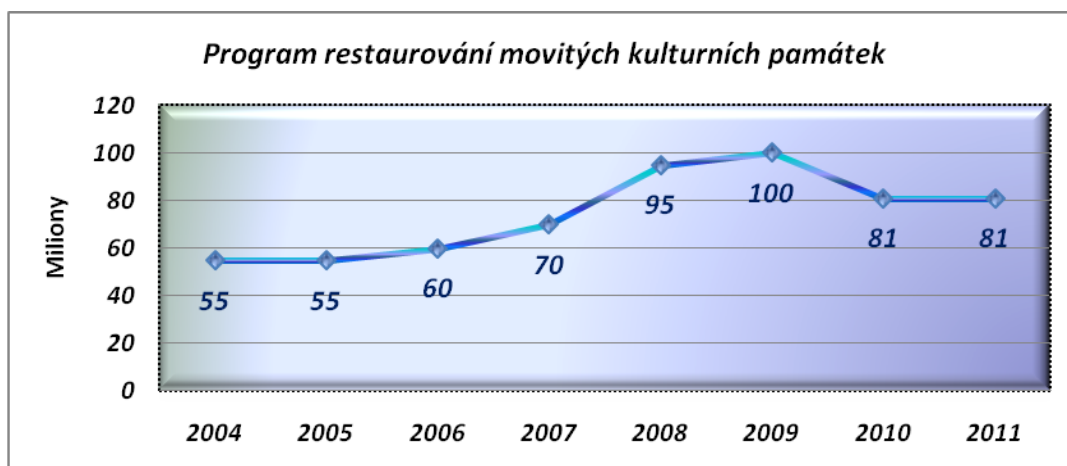
Tab. 1 Přehled Programů Ministerstva kultury v oblasti památkové péče za období 2005 - 2010 v oblasti dotačních programů (v tis. Kč); zdroj: Koncepce památkové péče na léta 2011 - 2016, ©2007

Program	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem 2005-2010
Program záchrany architektonického dědictví	336 361	351 000	383 660	365 369	272 000	196 144	1 904 534
Program regenerace MPR a MPZ	160 000	160 000	161 500	145 727	150 000	113 498	890 725
Program péče o VPR, VPZ a KPZ	18 000	18 000	18 000	24 635	15 000	13 128	106 763
Program restaurování movitých kulturních památek	18 000	19 000	18 800	20 812	14 000	11 100	101 712
Havarijní program	55 000	61 711	73 820	98 839	100 371	67 394	457 135
Program podpory záchranných archeologických výzkumů	9 000	4 000	4 000	4 340	5 000	3 339	29 679
Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností				193 662	170 000	125 823	489 485
Program podpory pro památky UNESCO				18 000	11 000	6 654	35 654
Celkem	596 361	613 711	659 780	871 384	737 371	537 080	4 015 687

Havarijní program Ministerstva kultury

Jedním z programů, které vytvořilo Ministerstvo kultury České republiky, patří Havarijní program Ministerstva kultury. Finanční prostředky Havarijního programu jsou určeny především na záchranu nemovitých kulturních památek v havarijním technickém stavu. Jedná se zejména o jejich statické a celkové stavební zajištění, taky se jedná o restaurátorské práce, opravy krovů a střech.

Návrhy pro zařazení akce obnovy nemovité kulturní památky do programů byly přijímány do 31. ledna 2011 na místně příslušných územních odborných pracovištích Národního památkového ústavu uvedeného v (Havarijní program MK ČR, ©2007).

Obr. 1 Vývoj financování Programu restaurování movitých kulturních památek z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní

Z uvedeného obrázku (Obr. 1) lze říci, že v období 2004 - 2006 se finanční prostředky na Program restaurování movitých kulturních památek pohyboval kolem 55 milionů Kč. V roce 2007 začalo se financování zvyšovat, kdy v roce 2009 činilo 100 milionů Kč, ovšem po roce 2010 došlo ke snížení finančních prostředků dle rozpočtu na 81 milionů Kč z důvodu snižování státního schodku.

Mezi památky Zlínského kraje zařazené do Havarijního programu dle Ministerstva kultury pro rok 2011 patří: Zámek Dřínov, vodní mlýn v Horní Lhotě, tvrz Kunovice, hrad Lukov, Moravice kostel sv. Jana Křtitele, kostel Nejsvětější Trojice v Mysločovicích, kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Střílkách, stodola v Šumicích, zemědělská usedlost č. p. 7 v Topolné, kostel sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti a kostel sv. Bartoloměje v Zborovicích.

Z podpory nelze hradit, není-li dále stanoveno jinak, výdaje uvedené v (Programu restaurování movitých kulturních památek MK ČR pro rok 2011, ©2007):

- a) modernizace objektů - např. zateplování, vytápění, elektroinstalace, rozvody vody, kanalizace, vzduchotechnika, zdravotně technická instalace, nové typy oken, dveří, zřízení obytných podkroví, nové vikýře, atd.
- b) úpravy veřejných prostranství - jedná se o komunikace, terénní úpravy a dále sadové a parkové úpravy
- c) stavebně-historické a restaurátorské průzkumy a dále projektové dokumentace

Dle Zásad pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro havarijní program by podíl vlastníka kulturní památky na úhradě nákladů spojených s provedením její obnovy neměl být méně než 40 % ze smluvní ceny sjednaného se zhotovitelem díla nebo také 30 %, pokud se jedná o cenu nakoupeného, v daném roce při obnově památky použitého stavebního materiálu, jsou-li práce prováděny vlastní činností. Příspěvek, který je poskytnut v rámci programu by neměl být nižší než 120 tisíc Kč (2007).

Vlastníkovi v rámci programu také lze poskytnout příspěvek až do výše 80 % včetně DPH, pokud jde o následující práce, uvedené v Program restaurování movitých kulturních památek MK ČR, ©2007):

- a) *"obnova historického hodnotového krovu, jemuž bezprostředně hrozí zřízení, popř. ve spojení s obnovou střešní krytiny,"*
- b) *"provedení nového krovu a střechy na stavbě, která byla v minulosti poškozena natolik, že již nemá krov ani střechu, a to s použitím historických tesařských konstrukcí a stavebních materiálů,"*
- c) *"statické a celkové stavební zabezpečení svislých a vodorovných nosných konstrukcí včetně kleneb, pokud je nejvýznamnější podmínkou pro zachování kulturní památky, které bezprostředně hrozí zřícení,"*
- d) *"přeložení poškozené staré střešní krytiny, nebo provedení nové střešní krytiny s použitím historických stavebních materiálů, nelze-li starou střešní krytinu ani částečně zachovat, nebo je-li předchozí střecha v havarijním technickém stavu a nevhodně provedena tak, že tvoří podstatnou závadu z hledisek státní památkové péče."*

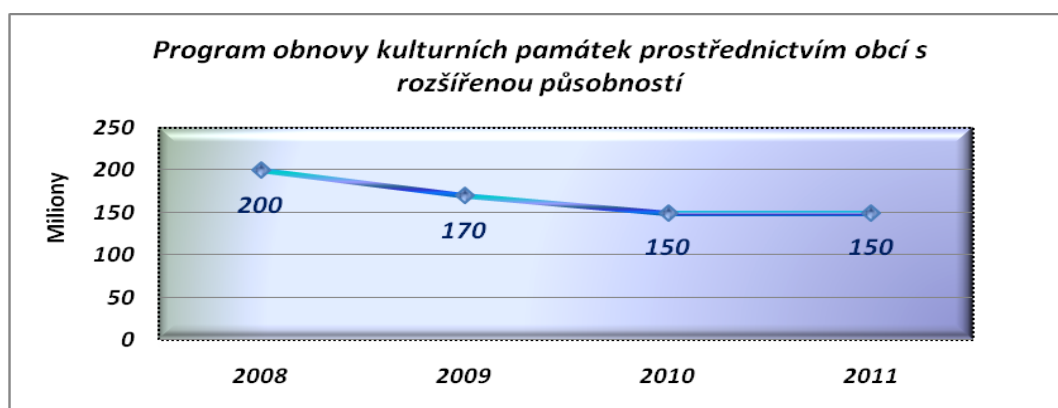
Příspěvek z výše uvedeného programu nelze poskytnout na obnovu kulturní památky, která je ve vlastnictví České republiky a se kterou hospodaří organizační složka státu nebo státní příspěvková organizace. Do Programu také nelze zařadit obnovy, kde špatný technický stav kulturní památky byl způsoben vlastníkem památky nebo ji úmyslně zanedbal.

Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Program Ministerstva kultury České republiky dle Ministerstva kultury (2007) je *"Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností"* byl vytvořen za účelem zachování a obnovy nemovitých kulturních památek, které se nacházejí mimo památ-

kové rezervace a zóny, které nejsou národními kulturními památkami a které nejsou ve vlastnictví České republiky.

Cílem Programu obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností dle (Program MK ČR "Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím ORP", ©2007) je efektivně se podílet na zachování a obnově kulturních památek ČR a přispívat tak k zachování určitého segmentu památkového fondu České republiky v souladu s účelem Zákona č. 20/1987 Sb. Vývoj financování uvedeného programu je uveden následovně (Obr.2):

Obr. 2 Vývoj financování Programu kulturních památek prostřednictvím ORP z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2008 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní

Z důvodu, že Program kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností vznikl v roce 2008, je v grafu vyobrazení pouze průběhu financování čtyř let. Na počátku fondu v roce 2008 bylo na financování poskytnuto 200 milionů Kč, od tohoto roku se poskytnutý objem finančních prostředků snižuje a v letech 2010 - 2011 dotace ze Státního rozpočtu činí 150 milionů Kč.

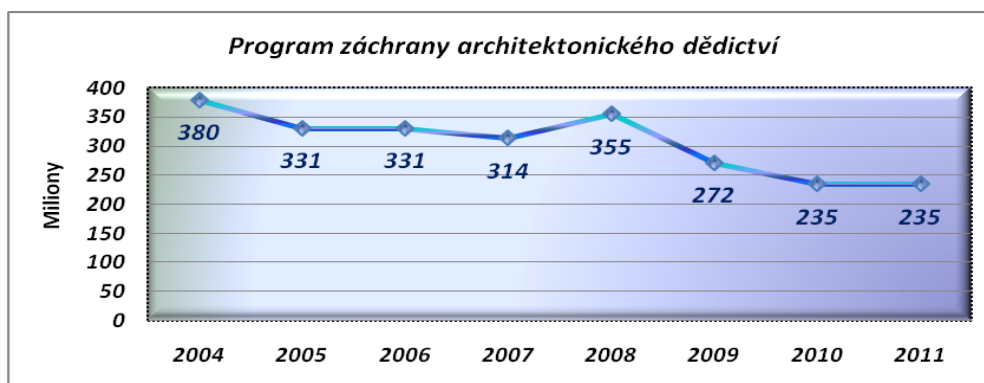
Do Programu obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností v roce 2011 dle (Program MK ČR "Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím ORP", 2007) jsou zařazeny následující památky: hlavní oltář v kostele sv. Vavřince v Hluku, venkovská usedlost č. p. 37 ve Zlámaci, kaple sv. Václava v Ořechově, kostel sv. Jana Křtitele v Jalubí, kaple na p. č. 266 a Zvonice na st. p. č. 276 v Břestku, vinohradská buda na p. č. 1561 v Uherském Brod - Havřice, kostel sv. Petra a Pavla v Horní Němčí, komora-špýchar u č. p. 73 v Bánově, kaple Panny Marie Hostýnské v Drslavicích, kostel sv. Petra a Pavla v Nezdenicích, kostel Archanděla Michaela s areálem v Lešné, fojtství č. p. 60 v Jasenné a zvonice v

Hrobicích, venkovská usedlost č. p. 16 v Hošťálkové, sousoší Kavlarie v Hovězí, měšťanský dům č. p. 451 ve Velkých Karlovicích, kostel sv. Bartoloměje v Březnici a kostel sv. Václava ve Velkém Ořechově. Dále je zde zařazena zvonice a Zimova hrobka ve Valašských Kloboukách, římskokatolická fara č. p. 28, kamenný kříž z r. 1793 a rodinný dům č. p. 486 se zahradou a sochou bohyně Flóry ve Valašském Meziříčí.

Program záchrany architektonického dědictví

Tento Program záchrany architektonického dědictví byl vytvořen za účelem řešení účasti státu na záchraně nejcenější části architektonického dědictví, jedná se o hrady, zámky, kláštery, paláce, včetně historických zahrad a parků, kostely, radnice, obranné městské a pevnostní systémy a další stavební objekty, které byly prohlášeny světovými památkami UNESCO, národními kulturními památkami nebo kulturními památkami, (Program záchrany architektonického dědictví MK ČR, ©2007).

Jedná se o dlouhodobý program k zachování a obnovy ohrožených nemovitých kulturních památek a jejich vhodného využití jako významné složky kulturního, sociálního a ekonomického rozvoje území a celkové kvality životního prostředí. Účast státu hraje důležitou roli zejména odborné bezplatné pomoci při přípravě projektů záchrany jednotlivých kulturních památek a v poskytování finančního příspěvku na obnovu kulturních památek při realizaci projektů. Příspěvkem se v tomto smyslu rozumí účelová dotace ze státního rozpočtu dle předem stanovených pravidel a bez ohledu na vlastnictví památek, podrobněji uvedeném v Usnesení vlády České republiky ze dne 16. července 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek, (2007).

Obr. 3 Vývoj financování Programu záchrany architektonického dědictví z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní

Schválené výdaje z objemu prostředků činily v roce 2004 dle (Obr. 3) nejvíce financí v průběhu Programu záchrany architektonického dědictví. V letech 2005 - 2008 probíhalo kolísání financí v průměru kolem 330 - 340 milionů Kč. V následujících letech došlo k prudkému poklesu financování v roce 2009 na 272 milionů Kč. V současnosti objem prostředků poskytnutí z rozpočtu MK činí jen 235 milionů Kč dle (Program záchrany architektonického dědictví MK ČR, ©2007).

Mezi schválené přísliby MK ČR v roce 2011 patří: Zámek v Bystřici pod Hostýnem, Hrad Cimburk v Koryčanech, Barokní hřbitov ve Střílkách, Kostel Narození P. Marie ve Štípkě, kostel sv. Bartoloměje v Březnici, Most přes řeku Moravu v Kostelanech nad Moravou, Zámek Střílky a kostel sv. Václava ve Velkém Ořechově.

Dle Usnesení vlády České republiky ze dne 16. července 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek patří mezi cíle Programu:

Záchrana ohrožených nemovitých kulturních památek efektivní a rychlou obnovou, využití těchto památek ke zvýšení celkové kvality životního prostředí a pro kulturní, společenské, veřejně prospěšné a ekonomické účely, získání všech zdrojů přicházejících v úvahu a snižování potřeby příspěvku na obnovu kulturních památek ze státního rozpočtu a také zvýšení efektivnosti správy a provozu kulturních památek

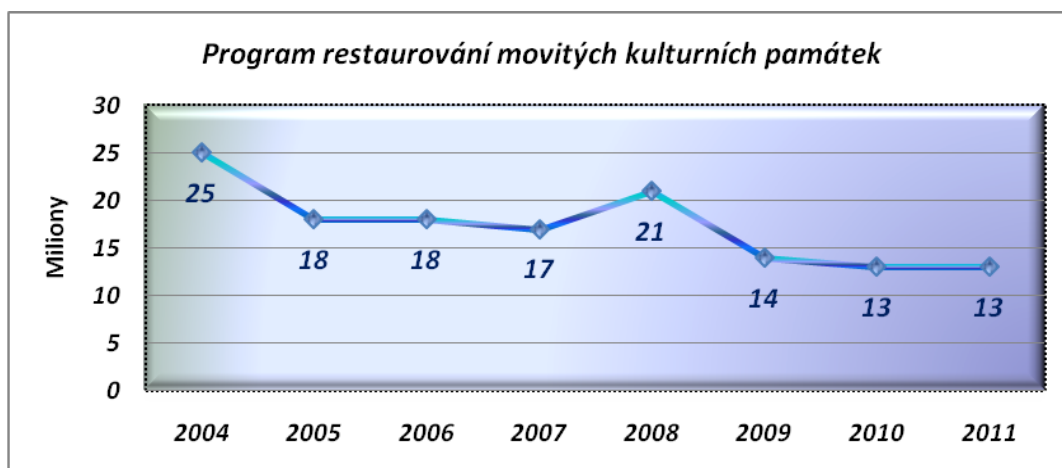
Obsahovou náplň Programu budou tvořit projekty záchrany kulturních památek předložené ministerstvu kultury jejich vlastníky nebo organizacemi, které k nim mají právo hospodaření, (Ministerstvo vnitra, ©2012).

Projekty musí obsahovat dle **Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 1995 č. 110 k programu záchrany architektonického dědictví** nezbytné údaje k vyhodnocení jejich významu a užitečnosti a ke stanovení příspěvku na obnovu kulturní památky, jedná se zejména o zhodnocení stavu, významu a užití památky a stupně jejího ohrožení, dokumentace obnovy dokladující její proveditelnost a cenu, plán využití a mimoekonomické přínosy obnovy kulturní památky, finanční plán zajištění obnovy a budoucího provozu a údržby a specifikace zdrojů a potřebu příspěvku na obnovu, (Ministerstvo kultury, ©2007).

Program restaurování movitých kulturních památek

Program restaurování movitých kulturních památek je systémovým řešením účasti státu na obnově - restaurování - movitých kulturních památek a jejich souborů, jež jsou důležitými

významnými díly výtvarných umění a uměleckořemeslnými pracemi. Tyto práce dokládají životní způsoby a tvůrčí schopnosti člověka v minulosti, pokud jde zejména o ohrožené památky ve své hmotné existenci v důsledku dlouhodobě v minulosti nedostatečné péče, a které, a které jsou zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek dle (Program restaurování movitých kulturních památek MK ČR, ©2007).

Obr. 4 Vývoj financování Programu restaurování movitých kulturních památek z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní

V roce 2004 se objem finančních prostředků pohyboval v nevyšší, tj. 25 mil Kč, od tohoto roku se projevoval klesající trend, až do roku 2008, kde finanční prostředky činili 21 mil Kč. Financování programu v poledních letech zaznamenal pokles, především vlivem úspor státního rozpočtu důsledkem hospodářské a finanční krize uvedeném v obrázku (Obr. 4).

Do Programu restaurování movitých kulturních památek pro rok 2011 se řadí následující památky: SH Buchov v Buchovicích, SZ Buchovice, SZ Vizovice, kostel sv. Jana Křtitele v Jablupí, kostel Panny Marie ve Střílkách, bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Svatém Hostýně.

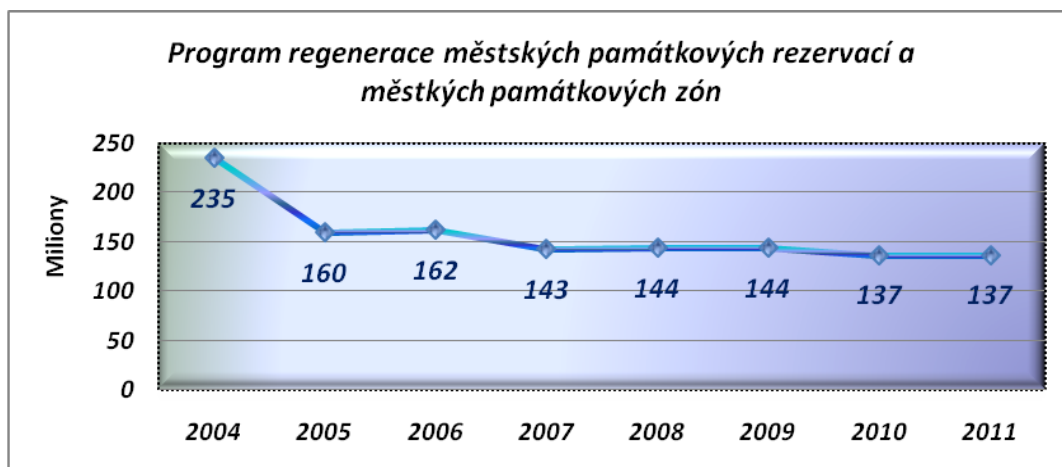
Cíle programu uvedených v Usnesení vlády o programu restaurování kulturních památek dle (Ministerstvo kultury, ©2007):

- Jedná se zejména o záchranu a následné uchování ohrožených movitých kulturních památek a jejich souborů efektivní a urychlenou obnovou
- Také o využití restaurovaných movitých kulturních památek ke zvýšení atraktivity a vypovídající schopnosti o historické a umělecké hodnotě dochovaných historických interiérů zpřístupněných veřejnosti pro výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely

- Jedná se také o vytvoření podmínek pro vznik nových interiérových instalací zpřístupněných veřejnosti s uplatněním nově restaurovaných movitých kulturních památek, jež byly uloženy v depozitářích zejména pro svůj špatný technický stav.
- V neposlední řadě se jedná o sdružování všech finančních prostředků, které přicházejí v úvahu, s cílem postupného snižování potřeby příspěvku (dotace) na obnovu movitých kulturních památek prostřednictvím státního rozpočtu.
- V návaznosti na předchozí cíl se také jedná o prohloubení poznání uměleckých a historických hodnot movitého památkového fondu.
- Jako poslední cíl bych zmínila zvýšení zájmu a podílu veřejnosti na péči o movité kulturní dědictví prostřednictvím vhodných forem propagace výsledků Programu.

Program regenerace městských památkových rezervací a městským památkových zón

Program regenerace MPR a MPZ slouží k obnově kulturních památek, které se nacházejí v nejcennějších částech historických měst a jsou prohlášeny za památkové rezervace a památkové zóny. Podmínkou poskytnutí příspěvku je zpracovaný vlastní program regenerace a město se zároveň podílí s vlastníkem na obnově kulturní památky dle dle (Program regenerace MPR a MPR MK ČR, ©2007).

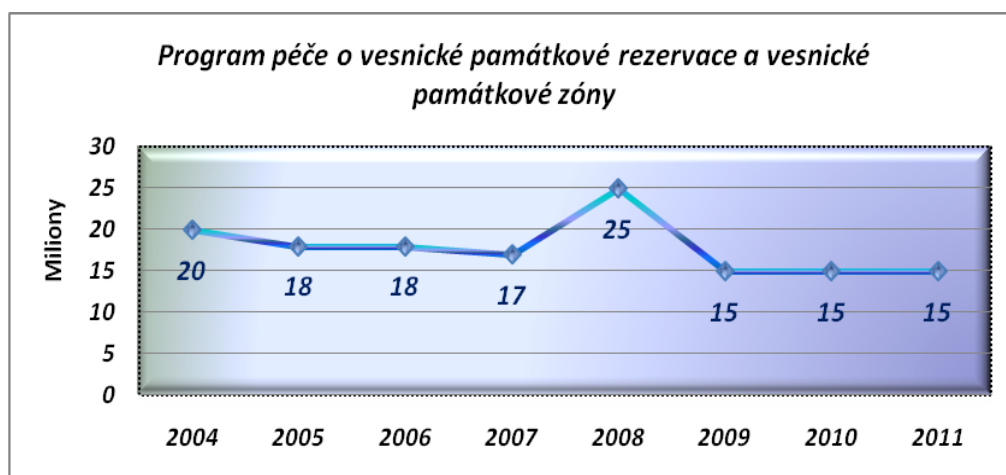

Obr. 5 Vývoj financování Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón má ve svém fungování klesající charakter, kdy v roce 2004 bylo na program poskytnuto 235 mil Kč, v následujících letech 2005 - 2006 se pohyboval kolem 160 mil Kč, a v současnosti finanční prostředky činí pouze 137 mil Kč, (2007).

Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Program dle (Program péče o VPR, VPZ a KPZ MK ČR, ©2007) je určen na podporu obnovy a zachování nemovitých kulturních památek, především lidové architektury (např. zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky, boží muka, ale také venkovské kostely, záměčky, tvrze, technické děla, sochy, pomníky atd.), které se nacházejí na území vesnických památkových rezervací, zón a krajinných památkových zón. Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, vyhlásil na rok 2011 dotační program na obnovu památek. Schválené výdaje se ve sledovaném období pohybují 15 do 20 mil Kč, výjimku tvoří rok 2008, kde je zaznamenáno zvýšení na 25 mil Kč.

Obr. 6 Vývoj financování Programu péče o vesnické památkové rezervace vesnické památkové zóny z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní

Do Programu ve Zlínském kraji v roce 2011 je zařazen venkovský dům č. p. 65 v Rymicích a vinohradská buda č. p. 6 ve Vlčnově.

Program Podpora pro památky UNESCO

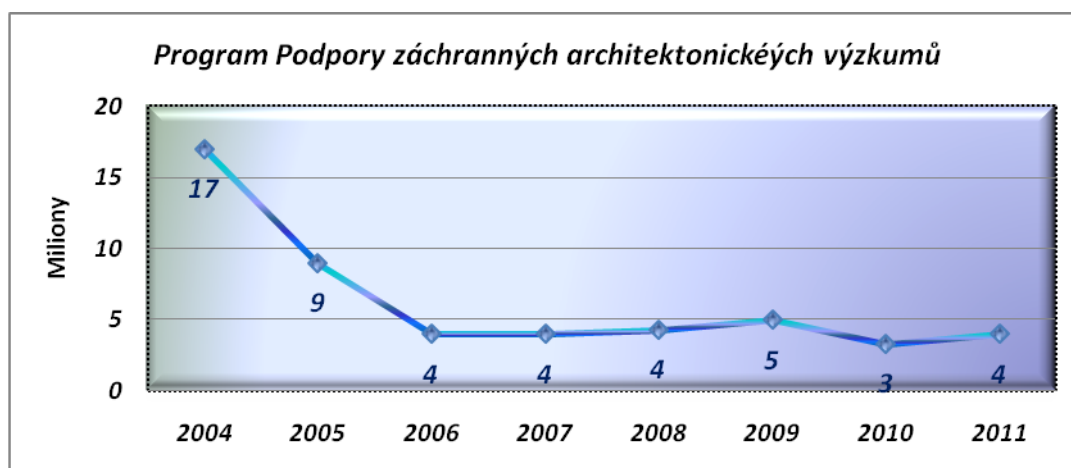
Ministerstvo kultury ČR zřídilo poprvé Program Podpora pro památky UNESCO v roce 2008. Hlavní náplní programu je dostát závazkům, které vyplývají ČR z přijetí Úmluvy o ochraně

světového kulturního a přírodního dědictví. V rámci programu byly vytvořeny tři prioritní oblasti, a to tvorba management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Administrátorem dotací na projekty je odbor památkové péče MK ČR. Hlavním cílem programu je podporovat všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznamu světového dědictví, které se nachází na území ČR, dle (Program podpory památky UNESCO MK ČR, ©2007).

Poskytování prostředků má klesající tendenci. V roce vzniku 2008 byly schválené výdaje ve výši 18 mil Kč, v roce 2009 činily 11 mil Kč a v období 2010 - 2011 jen pouhých 7 mil Kč, viz (Výroční zpráva MK ČR, ©2007).

Podpora záchranných architektonických výzkumů

Program byl vytvořen z iniciativy Ministerstva kultury a financí ČR jako nástroj plnění mezinárodních závazků ČR podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy na podporu záchrany archeologických výzkumů prostřednictvím organizací zřizovaných Ministerstvem kultury, dle (Podpora záchranných architektonických výzkumů, ©2007).

Obr. 7 Vývoj financování Programu Podpory záchranných architektonických výzkumů z rozpočtu MK v období 2004 - 2007; zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní

Z uvedeného grafu je patrné, že největší objem finančních prostředků byl poskytnut v roce 2004, kdy výdaje činily 17 mil Kč. Od tohoto roku převažuje klesající trend, do roku 2006 a od této chvíle až do současnosti se pohybují prostředky od 3 mil do 5 mil Kč. V rámci Programu UNESCO byl v roce 2011 podpořen Klub UNESCO Kroměříž finanční podporou ve výši 50 000 Kč z celkových nákladů 244 000 Kč.

6 NEPŘÍMÉ METODY

Vzhledem k situaci, že památková péče vyžaduje stále vyšší nákladovou obnovu, není možné se spoléhat pouze na přímou finanční podporu státu. Vlastníci kulturních památek mají možnost využít také formu nepřímé metody financování kulturních památek v podobě daňových úlev a zvýhodnění. Nepřímá metoda financování má pomoci vlastníkům památek kompenzovat část nákladů spojených s provozem, údržbou a obnovou. Na rozdíl však od fakultativního charakteru přímé metody, kdy na poskytnutí dotace není právní nárok, je forma nepřímé metody založena na poskytování nefinančních náhrad ze zákona.

Možnosti, které plynou z osvobození od daní a dalších daňových zvýhodnění podléhají druhu vlastnictví a také časté novelizaci daňových zákonů. Uvedená forma podpory je v mnohých částech nepřehledná a pro většina vlastníků se stává téměř nedostupnou. Nicméně nalezení vhodných podmínek v oblasti nepřímé metody může vlastníkům pomoci v situaci, kdy právě zdroje jsou omezené.

Mezi hlavní právní předpisy upravující daňová zvýhodnění a úlevy pro vlastníky kulturních památek patří zejména:

- **Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí**

Zákon upravuje daň z nemovitostí, která je tvořena daní z pozemků a daní ze staveb. V zákoně jsou uvedeny pozemky a stavby, které jsou od daně osvobozeny. Jedná se o kulturní památky, jejichž vlastníkem jen stát, obec, kraj, obecně prospěšná společnost, občanské sdružení nebo církev. Stavby kulturních památek po dobu osmi let, počínaje rokem následujícím po vydání stavebního povolení na stavební úpravy, které provádí vlastník kulturní památky dle (Ministerstvo vnitra, ©2012).

- **Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí**

Zákon vymezuje osvobození od daně darovací při nabytí vlastnického práva k nemovitostem, pokud se jedná o kulturní památky, jestliže k němu dochází mezi příbuznými v řadě přímé (jedná se o nabytí nemovitosti např. mezi rodiči a dětmi) a mezi manžely, (Ministerstvo vnitra, ©2012).

- **Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty**

Tento právní předpis vymezuje služby, které podléhají snížené sazbě daně z přidané hodnoty. Jedná se například o vstupné (např. do muzeí, historických objektů) nebo umělecké činnosti, viz (Ministerstvo vnitra, ©2012).

- **Zákon č. 347/1992 Sb., o daních z příjmů**

Zákon o dani z příjmů stanovuje zvýhodnění odpisů na nemovitých kulturních památkách, dojde-li k technickému zhodnocení. Také zákon zařazuje kulturní památky do odpisové skupiny č. 6, kde se doba odepisování památky prodlužuje na 6 až 8 let. Jedná se o zvýhodnění, které platí pro všechny druhy vlastnictví kromě fyzických nepodnikajících osob. V zákonu nalezneme osvobození od daně z příjmů při získání dotací ze státního, krajského rozpočtu nebo rozpočtu EU, (Ministerstvo vnitra, ©2012).

6.1 Dotace a programy krajského úřadu Zlín

Fond kultury Zlínského kraje

Zlínský kraj zřizuje Fond kultury Zlínského kraje za účelem poskytování veřejné podpory formou dotace, která slouží na realizaci projektu nebo na podporu kulturních a jiných, s hmotnou a duchovní kulturou souvisejících potřeb, ve Zlínském kraji.

Fond kultury Zlínského kraje je určen především k podpoře kulturních aktivit, estetické výchovy dětí a mládeže, k ochraně kulturních památek a slouží také právnickým a fyzickým osobám, jež vyvíjejí aktivity v oblasti zájmové i profesionální kultury dle (Statut fondu kultury Zlínského kraje, 2008). Dotace z uvedeného fondu jsou poskytovány přísně účelově, tj. na konkrétní akci nebo projekt.

Základní zdroje fondu dle (Statut fondu kultury Zlínského kraje, 2008) tvoří:

- a) základní příděl, který je určen z rozpočtu Zlínského kraje usnesením Zastupitelstva Zlínského kraje,
- b) zůstatek fondu kultury vždy k 31. 12. předchozího roku,
- c) jiné příspěvky např. dary od fyzických a právnických osob.

Prostředky fondu se vedou a sledují na bankovním účtu. Správu Fondu kultury Zlínského kraje zabezpečuje odbor kultury a památkové péče, ekonomický odbor zodpovídá za řádné účtování a převody finančních prostředků. Dotace, které nebyly vyčerpány v běžném roce, se dále

převádějí do dalšího roku v rámci schvalování závěrečného účtu kraje. Převody prostředků z fondu do jiných fondů kraje jsou zcela nepřipustné, viz (Statut fondu kultury Zlínského kraje, 2008).

Použití prostředků fondu

Administraci a organizace Fondu kultury Zlínského kraje zajišťuje odbor kultury a památkové péče krajského úřadu, který mimo jiné také zajišťuje přípravu všech podkladů pro jednání orgánů Zlínského kraje.

Dotace z uvedeného fondu je poskytována na základě žádosti podané odboru kultury a památkové péče krajského úřadu. Informace o možnosti podání žádosti je vyhlášena odborem na úřední desce Krajského úřadu a internetových stránkách Zlínského kraje. Žádosti lze podat pouze poštou nebo osobně na podatelně krajského úřadu. Datem podání se rozumí datum podání na poště nebo datum osobního podání na podatelně krajského úřadu dle rozhovoru s paní doktorkou Spathovou, vedoucí odboru kultury a památkové péče Zlínského kraje.

O poskytnutí dotace z fondu rozhodují orgány Zlínského kraje dle (Statut Fondu kultury Zlínského kraje, 2008) následovně:

- a) *"Rada Zlínského kraje - v případě, že součet všech podpor a dotací poskytnutých Zlínským krajem jednomu subjektu v jednom kalendářním roce nepřevyšší 200 tis. Kč",*
- b) *"Zastupitelstvo Zlínského kraje - v případě, že součet všech podpor a dotací poskytnutých Zlínským krajem jednomu subjektu v jednom roce nepřevyšší 200 tis. Kč,"*
- c) *"Zastupitelstvo Zlínského kraje - vždy, pokud je příjemcem dotace obec."*

Hospodaření s fondem podléhá ustanovením zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Kontrolu nad hospodařením provádí Výbor finanční Zastupitelstva Zlínského kraje.

Druhy a účel dotací

V rámci tohoto fondu se rozlišují následující druhy dotací dle (Statut Fondu kultury Zlínského kraje, 2008):

- 1) Dotace na podporu kulturních aktivit a akcí
- 2) Dotace na obnovu kulturních památek

3) Dotace na podporu vydavatelské činnosti

Dotace se uděluje na základě písemné smlouvy mezi dvěma stranami, tj. mezi Zlínským krajem a žadatel, tedy příjemcem dotace dle vzoru uveřejněného na intranetu, popřípadě schváleného příslušným orgánem Zlínského kraje pro určitý dotační program nebo projekt dle rozhovoru s paní doktorkou Spathovou.

1) Dotace na podporu kulturních aktivit a akcí

- a) **lze poskytnout** fyzické nebo právnické osobě na realizaci mimořádných kulturních akcí místního a nadregionálního významu v uvedených oblastech, např. estetická výchova dětí a mládeže, podpora uměleckých řemesel a lidových tradic a řada dalších.
- b) **nelze poskytnout** na akce místního významu

Dotace může dosáhnout maximálně 65 % celkových nákladů na danou aktivitu nebo akci, (Statut fondu kultury Zlínského kraje, 2008).

2) Dotace na obnovu kulturních památek

- a) **lze poskytnout** fyzické nebo právnické osobě, která je vlastníkem nebo spoluvlastníkem kulturní památky. Dotace jsou dále určeny na obnovu kulturních památek, i těch, které nejsou zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek ČR a nacházejí se na území Zlínského kraje a na jejichž obnově má Zlínský kraj zájem, jedná se o obnovu nemovitých kulturních památek, profánních, sakrálních, památek lidového stavitelství, drobné sakrální architektury včetně volných plastik v terénu, pomníků apod., restaurování movitých kulturních památek a předprojektovou a projektovou přípravu obnovy kulturních památek.
- b) **nelze poskytnou** na modernizaci, činnosti, které nemají povahu záchrany památky, její rehabilitaci a následnou revitalizaci (jedná se o půdní vestavby, přístavby apod.), provozní náklady, práce prováděné svépomocí a stavební materiál, který nebude zabudován do stavby v tom roce, ve kterém má být dotace čerpána

Dotace může dosáhnout maximální výše 65 % celkových nákladů, které byly využity na danou akci v tom roce, ve kterém má být dotace čerpána, (Statut fondu kultury Zlínského kraje, 2008).

3) Dotace na podporu vydavatelské činnosti

- a) **lze poskytnout** fyzické nebo právnické osobě např. na vydání literárního díla, audiovizuálního díla zaměřeného na Zlínský kraj a na realizace nekomerčního projektu podporujícího kulturu Zlínského kraje
- b) **nelze poskytnout** na tisk výtisk výročních zpráv, tisk publikací vydávaných k různým výročním obcím, spolků, atd.

Dotace na podporu vydavatelské činnosti může dosáhnout výše maximálně 65 % celkových nákladů na daný projekt, (Statut fondu kultury Zlínského kraje, 2008).

6.2 Grantové programy tuzemských organizací a nadací

Podle § 1 odst. 1 **Zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech** jsou definovány následovně: "*Nadace nebo nadační fond jsou účelová sdružení majetku zřízená a vzniklá podle tohoto zákona pro dosahování obecně prospěšných cílů. Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sport,*" (Ministerstvo vnitra, ©2012).

6.3 Grantové programy zahraničních organizací a EU

6.3.1 Evropská unie a fondy EU

Evropská unie vlivem politiky soudržnosti usiluje o rovnoměrný hospodářský a společenský rozvoj všech svých členských států a jejich regionů. Cílem Evropské unie je zmírnění rozdílů v životní a ekonomické úrovni mezi chudšími a bohatšími zeměmi EU a snaží se čelit výzvám 21. století.

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky. Jejichž prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky ke snižování rozdílů mezi státy a regiony. Evropská unie v současné době disponuje třemi hlavními fondy. Jedná se o strukturální fondy, jedná se o Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti (FS), který ovšem nepatří mezi strukturální fondy EU.

Finanční prostředky na obnovu a rozvoj kulturního dědictví můžeme získat také z fondu ERDF, který vytvořil pro období 2007 - 2013 speciální tematický operační program, jehož

název je Integrovaný operační program (IOP). V rámci Integrovaného operačního programu se integruje několik tematických oblastí podpory, jež musejí být z hlediska vymezených kompetencí zajišťovány z centrální úrovně orgány státní správy nebo orgány územní samosprávy. Operační program je spolufinancovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje, jehož prostřednictvím lze financovat tzv. investiční projekty, (Strukturální-fondy EU - 5.1. Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví, 2010).

Integrovaný operační program v oblasti intervence 5.1 "*Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví*" vytváří jedinečnou šanci pro naše nejcennější národní kulturní památky a památky, které jsou už zapsány na Seznamu světového dědictví UNESCO. Dotace z Integrovaného operačního programu v oblasti intervence 5.1 je pro příjemci již 100 %. Je tvořena z 15 % národních zdrojů, z 85 % evropských zdrojů. Tímto vzniknou po skončení podporovaných projektů speciální areály, které budou vzorem pro další vlastníky obdobných památkových objektů a budou poskytovat zajímavé a nové kulturní služby uvedené v (Strukturální-fondy EU - 5.1. Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví, 2010).

6.3.2 UNESCO

Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) byla ustavena v roce 1946. UNESCO se zaměřuje na oblasti vzdělávání, přírodních věd, humanitních a sociálních věd, kultury a komunikace. Programy UNESCO se zaměřují na podporu kultury a míru udržitelného lidského rozvoje. Mezi prioritní cíle řadí vzdělání pro všechny, podporu výzkumu v oblasti životního prostředí a ochrana světového přírodního a kulturního dědictví, dle (Program podpory památky UNESCO MK ČR, 2011). Ústava organizace definuje tři hlavní orgány, mezi které patří Generální konference UNESCO, Výkonná rada UNESCO a Sekretariát, (Program podpory památky UNESCO MK ČR, ©2007).

Program Podpora pro památky UNESCO

Program Podpora pro památky UNESCO zřídilo Ministerstvo kultury ČR. Hlavním cílem je dostát závazkům, které České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. V rámci zásad pro čerpání finančních prostředků z tohoto programu byly vytvořeny tři priority. Jedná se o tvorbu management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Cílem programu je podpora vše-

stranného rozvoje památek zapsaných na Seznamu světového dědictví, které se nacházejí na území České republiky dle (Program podpora památky UNESCO MK ČR, ©2007).

6.3.3 ICOMOS

Mezinárodní rada pro památky a sídla (ICOMOS - Internal Council On MONumental and Sites) je mezinárodní nevládní organizace, sídlící v Paříži, která je zaměřená na ochranu hmotného kulturního dědictví, historických sídel, jejich prostředí a kulturní krajiny. Mezinárodní rada památek a sídel je poradním orgánem organizace UNESCO v záležitostech ochrany kulturního dědictví, (ICOMOS, ©2011).

Složkou Mezinárodní rady památek a sídel je i Český národní komitét ICOMOS, jež se podílí na poznávání a identifikaci hodnot památkového fondu jako podkladu pro zařazování nejvýznamnějších kulturních statků ČR na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO včetně sledování jejich stavebně-technického stavu, (ICOMOS, ©2011).

6.3.4 Finanční mechanismy EHP/Norska

V rámci grantových programů zahraničních organizací bych dále zmínila Finanční mechanismy EHP/Norska, z důvodu, že Zlínský kraj plní funkci kontaktního místa. Slouží jako poskytovatel informací potenciálním žadatelům o možnostech čerpání pomoci z FM EHP/Norska, přijímá a registruje předložené žádosti o grant. Zlínský kraj plní také funkci posuzovatele formálních náležitostí a oprávnění.

V důsledku vstupu nových členských zemí do EU byla uzavřena Dohoda o účasti ČR a dalších států v Evropském hospodářském prostoru (EHP). Tato dohoda automaticky vyplynula ze vstupu zemí do EU, kdy se předpokládá, že země vstupující do EU zároveň rozšíří seskupení zvané Evropský hospodářský prostor, viz (EHP/Norska - Zlínský kraj, 2008).

Výsledkem této dohody bylo zavedení dvou dotačních programů. Jedná se o tzv. Finanční mechanismus EHP a Norský finanční mechanismus, jejichž cíli jsou přispívání ke zmírňování hospodářských a sociálních rozdílů v rámci Evropského hospodářského prostoru. V období 2004 - 2009 přispívaly Islandská republika, Lichtenštejnské knížectví a Norské království prostřednictvím těchto nástrojů zemím přistupujícím do EHP na projekty v oblastech kulturního dědictví, rozvoje lidských zdrojů, ochrany životního prostředí a zdravotnictví. Z důvodu,

že oba výše uvedené programy jsou administrovány společně, používá se označení Finanční mechanismy EHP/Norska, (EHP/Norska - Zlínský kraj, 2008).

K 30. 4. 2009 byly vyčerpány granty udělené v rámci Finančních mechanismů EHP/Norka 100 % alokace, která byla pro ČR udělena. Jedná se o celkovou částku cca 2,8 mld. CZK (104,580 mil. €). Celkem bylo schváleno 144 žádostí o grant ze 157 předložených. Dále ze schválených žádostí bylo 133 individuálních projektů, 5 programů a 6 Blokovaných grantů/Individuálních projekt. Na individuální projekty bylo obdrženo celkem 82,975 mil. € (79 % alokace pro ČR), uvedených v (2008).

V současné době probíhají jednání mezi zeměmi EFTA a Evropskou komisí ke sjednání mechanismů pro období 2009 - 2013. Po uzavření dohody mezi státy EFTA a EU zahájena příprava bilaterálních smluv mezi Českou republikou a zeměmi EFTA.

6.3.5 Program švýcarsko-české spolupráce

Program švýcarsko-české spolupráce byl vytvořen na snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rámci rozšíření EU. Je jeden z deseti programů, které Švýcarsko realizuje v členských státech EU, které přistoupily v roce 2004. Švýcarsko poskytlo 10 novým členským zemím EU finanční příspěvek ve výši 1 miliardy švýcarských franků, ve snaze přispět ke stabilitě a prosperitě v Evropě, viz (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, ©2011).

Základním dokumentem spolupráce mezi příjemcem pomoci Českou republikou a Švýcarskem je Rámcová dohoda mezi Švýcarskou federální radou a vládou České republiky ve věci implementace Programu švýcarsko-české spolupráce, která byla podepsána 20. prosince 2007. Rámcová dohoda umožní ČR přijímat finanční pomoc Švýcarsku ve výši 109,78 milionu švýcarských franků během pěti let, tj. do roku 2012 a s obdobím proplácení v délce 10 let. Částka zahrnuje také administrativní výdaje Švýcarska na řízení Programu ve výši 5 %. Příspěvek pro udělení grantu na projekty je ve výši 104,29 milionu franků. Řídícím orgánem pro ČR je Ministerstvo financí ČR. Nejprve se Program švýcarsko-české spolupráce zaměří na dva kraje - Moravskoslezský a Olomoucký, poté bude možno zahrnout i kraj Zlínský. Podpora kulturních památek a kulturního dědictví je zahrnuta v oblasti 1 - Iniciativy regionálního rozvoje v okrajových nebo znevýhodněných regionech v Cíli 2, který podporuje mobilizaci lokálního a regionálního rozvojového potenciálu v oblasti geografického zaměření. Jedná se zejména o mobi-

lizaci turistického potenciálu, primárně v oblastech zdraví, ekoturistiky, sportu a kulturního dědictví, dle (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, ©2011).

6.4 Veřejné sbírky, soukromé dary

Mezi další způsob financování kulturních památek patří veřejná sbírka. Veřejná sbírka je sbírkou, která je pořádána k získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých prostředků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel. Jedná se zejména o humanitární nebo charitativní účel, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu a k zajištění ochrany kulturních památek.

Veřejnou sbírku lze provádět dle (Ministerstvo vnitra ČR, ©2011) následujícími způsoby:

- shromažďováním peněžních příspěvků na předem vyhlášeném bankovním účtu
- sběracími listinami
- pokladničkami
- prodejem předmětů, jestliže je příspěvek zahrnut v jejich ceně, prodejem vstupem na veřejná kulturní nebo sportovní vystoupení

Dle (Ministerstvo vnitra ČR, ©2011) za veřejnou sbírku se nepovažuje sbírka, která je konaná politickými stranami nebo politickými hnutími, spolky, společnostmi, svazy, hnutími a jinými občanskými sdruženími. Veřejnou sbírkou není také sbírka konaná církvemi a náboženskými společnostmi, pokud se konají v kostelích, modlitebnách a jiných místech určených ke konání náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.

Dalším nástrojem v rámci financování kulturních památek může být formou sponzoringu. Jedná se o nástroj komunikace na podporu určité události či akce. Sponzor poskytuje finance nebo jiné prostředky, za které dostává protislužbu. Sponzorský příspěvek je tedy "dar s protiplněním".

7 PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ V OBLASTI PAMÁTKOVÉ PÉČE

V oblasti kulturních památek a památkové péče se nachází řada právních předpisů, které upravují působení v této oblasti. Jedná se zejména o zákony, přímo závazné předpisy komunitárního a mezinárodního práva a řada dalších právních předpisů.

Mezi přehled právních předpisů upravující státní památkovou péči patří dle (Související právní předpisy MK ČR, 2011) následující zákony:

1. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 242/1992 Sb., zákona č. 361/1999 Sb. ve znění zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 146/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 18/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 3/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu ČR č. 240/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 158/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb. a zákona č. 189/2008
2. Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, ve znění zákona č. 180/2003 Sb.
3. Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění zákona č. 122/2000 Sb. a zákona č. 80/2004 Sb.

Mezi přímo závazné předpisy komunitárního práva patří:

Nařízení Rady ES č. 3911/92/EHS o vývozu kulturních statků

Přímo závazné předpisy mezinárodního práva:

1. Evropská úmluva o krajíně (č. 13/2005 Sbírký mezinárodních smluv)
2. Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sbírký mezinárodních smluv)
3. Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sbírký mezinárodních smluv)
4. Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954 Haag (č. 71/2007 Sbírký mezinárodních smluv)

Do oblasti mezinárodní práva patří následující mezinárodní úmluvy:

1. Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 159/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví
2. Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 15/1980 Sb., o Úmluvě o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků
3. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 94/1958 Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní

V rámci nálezů Ústavního soudu ČR patří do oblasti kultury následující:

1. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 26. 4. 2005, publikovaný pod č. 240/2005 Sb., ve věci návrhu Nejvyššího správního soudu na zrušení ustanovení § 44 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v části vyjádřené výrazem "3,"
2. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 6. 1994 Sp. zn. I. ÚS 35/94 ve věci ústavní stížnosti Ministerstva kultury České republiky proti rozsudku Vrchního soudu v Praze Sp. zn. 6 A 175/93 o přezkoumání správního rozhodnutí, jímž byla nemovitost prohlášena za kulturní památku (č. 1/1994 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky)

Podzákoné právní předpisy

1. Vyhláška Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění vyhlášky č. 139/1999 Sb. a vyhlášky č. 538/2002 Sb.
2. Vyhláška Ministerstva kultury č. 187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy

Podzákoné právní předpisy, vymezující národní kulturní památky, patří k nařízením vlády, mezi důležité nařízení bych zařadila dle MK následující:

1. Nařízení vlády č. 170/2008 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

2. Nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 422/2005 Sb.
3. Nařízení vlády č. 132/2001 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
4. Nařízení vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
5. Nařízení vlády č. 182/1996 Sb., o podmínkách ochrany národní kulturní památky sídla Parlamentu České republiky
6. Nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb., nařízení vlády č. 336/2002 Sb. a nařízení vlády č. 422/2005 Sb.
7. Nařízení vlády č. 404/1992 Sb., o změně prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
8. Nařízení vlády č. 112/1991 Sb., o zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
9. Nařízení vlády č. 55/1989 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 112/1991 Sb., nařízení vlády č. 262/1995 Sb. a nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
10. Usnesení vlády ze dne 24. 2. 1978 č. 70 o prohlášení některých nejvýznamnějších kulturních památek za národní kulturní památky
11. Usnesení vlády ze dne 9. 10. 1969 č. 207 k prohlášení archeologických nálezů pozůstatků velkomoravské architektury v okrese Uherské Hradiště za národní kulturní památku
12. Usnesení vlády ze dne 30. 3. 1962 č. 251 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
13. Vládní nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu

Podzákoné právní předpisy, vymezující památkové rezervace se řadí následující nařízení:

1. Nařízení vlády č. 127/1995 Sb., o prohlášení území ucelených částí vybraných měst a obcí s dochovanými soubory lidové architektury za památkové rezervace
2. Nařízení vlády č. 443/1992 Sb., o prohlášení území historického jádra města Františkovy Lázně a území pevnosti Terezín za památkové rezervace

3. Nařízení vlády č. 54/1989 Sb., o prohlášení území historických jader měst Kolína, Plzně, Brna, Lipníku nad Bečvou a Příboru za památkové rezervace
4. Nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze

Podzákoné právní předpisy, vymezující památkové zóny jsou následující:

1. Vyhláška Ministerstva kultury č. 413/2004 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek jejich ochrany
2. Vyhláška Ministerstva kultury č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu
3. Vyhláška Ministerstva kultury č. 157/2002 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny
4. Vyhláška Ministerstva kultury č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury č. 158/2002 Sb.
5. Vyhláška Ministerstva kultury č. 250/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst a jejich částí za památkové zóny
6. Vyhláška Ministerstva kultury č. 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny

Mezi důležitá Usnesení vlády bych uvedla následující:

1. Usnesení vlády ze dne 16. 7. 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek
2. Usnesení vlády ze dne 22. 2. 1995 č. 110 k Programu záchrany architektonického dědictví
3. Usnesení vlády ze dne 25. 3. 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE V OBLASTI STAVU A ROZVOJE KULTURNÍCH PAMÁTEK VE ZLÍNSKÉM KRAJI

V praktické části bych se nejprve chtěla věnovat členění a analýze kulturních památek ve Zlínském kraji a rozvoji. Jedná se o členění památek zapsaných na Seznamu kulturního a přírodního dědictví UNESCO, národní kulturní památky a na územní památkovou ochranu sídel. V analýze bych se chtěla zaměřit především na památkovou obnovu, zdroje financování a budoucnost památek v oblasti financování a rozvoje.

8.1 Kulturní památky zapsané v seznamu světového dědictví UNESCO

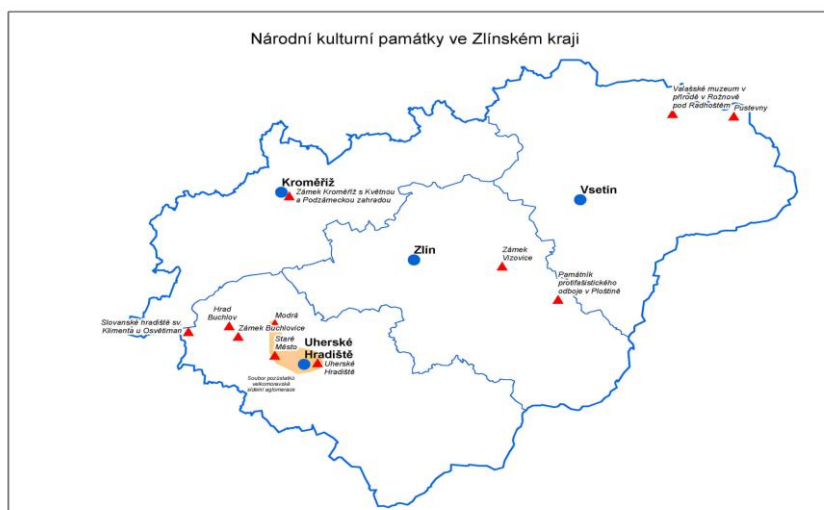
Ve Zlínském kraji se nachází množství kulturních památek, hradů a zámků, kapliček, církevních staveb a soch světců, které pokrývají většinu území Zlínského kraje. Do památek Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví je však zapsána jedna památka. Mezi významné kulturní bohatství tohoto kraje patří také městské a vesnické památkové rezervace, městské a vesnické památkové zóny.

Areál zámku Kroměříž s Květnou a Podzámeckou zahradou

Památka, která byla nominována na Seznam památek světového kulturního, a přírodního dědictví UNESCO byly Luhačovice. Počátkem roku 2006 byla předána dokumentace Centru světového dědictví UNESCO v Paříži dokumentace k nominaci lázní Luhačovice k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO. V červenci 2008 bylo bohužel rozhodnuto o nezařazení památky, viz (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008).

8.2 Národní kulturní památky

Na území Zlínského kraje se nachází 11 kulturních památek, které byly v rámci kraje prohlášeny za Národní kulturní památky, které můžeme vidět na následujícím obrázku č. 8 podle členění na jednotlivé okresy.

Obr. 8 Národní kulturní památky ve Zlínském kraji, zdroj: Zlínský kraj a památky, 2008

Ve Zlínském kraji dle (Střednědobý plán podpory památkové péče ve Zlínském kraji do roku 2013, 2008) se nachází 11 národních kulturních památek:

Mezi národní kulturní památky nacházející se okrese Kroměříž patří:

- *Areál zámku Kroměříž s Květnou a podzámeckou zahradou*

Objekt zámku prochází víceletou památkovou obnovou. Již v 70. letech byla provedena renovace Sněmovního sálu, restaurátorské práce, v 80. letech byla nově otevřena nová instalace obrazárny. V 90. letech byla provedena památková obnova fasády zámku a restaurováno dekorativní malířské výzdoby stěn stropu Sněmovního sálu. V následujících letech se uskutečnilo také restaurování hlavního portálu vstupu do zámku a rekonstrukce zámku, (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008).

Mezi památky nacházející se v okrese Uherské Hradiště se řadí:

- *Slovácké hradiště sv. Klimenta u Osvětiman*

Jedná se o expozici v přírodě, které je opevněno trojím pásem valů s příkopy, které vzniklo v polovině 9. století. Na nejvyšším místě byl postaven kostel. Na lokalitě, vyhlášené nařízením vlády č. 147/1999 Sb. ze dne 16. 6. 1999, se konalo jednání o odstranění nevhodných dřevěných konstrukcí a o celkovém užívání místa. Nyní se řeší otázka revitalizace a rehabilitace Slováckého hradiště, avšak pozemek je ve vlastnictví 37 obcí dle Střednědobého plánu Zlínského kraje (2008).

- *Soubor památek velkomoravské sídelní aglomerace Staré Město-Uherské Hradiště-Modrá*

U památníku Velké Moravy ve Starém Městě byla dokončena oprava generálního objektu a nová multimediální expozice, jejímž grantem je Norsko prostřednictvím Norského finančního mechanismu. Nyní je plánovaná přístavba nového objektu a rozšíření nabídky pro veřejnost - II. etapa vybudování archeologického centra Velké Moravy a středního Pomoraví. Pozemky jsou majetkem Slovákého muzea v Uherském Hradišti, (2008).

- *Areál zámku Buchlovice*

Areál je prohlášen za národní kulturní památku a hospodaření s majetkem je dáno Národním památkovému ústavu. Financování je hrazeno ze státního rozpočtu prostřednictvím NPÚ, územního odborného pracoviště v Kroměříži, (2008).

- *Areál hradu Buchlova*

Na objektu probíhala také rozsáhlá obnova, která si vyžádala cca 20 000 000 Kč. V dalších letech 2007, 2008 proběhla rekonstrukce tanečního sálu za 2 500 000 Kč a je plánovaná další památková obnova v interiéru hradu. Hrad i kaple sv. Barbory je majetkem České republiky a hospodaření náleží NPÚ. Obnova je hrazena ze státního rozpočtu prostřednictvím NPÚ, (2008).

Do národních kulturních památek v okrese Vsetín patří:

- *Areál Pusteven*

Obnova památky je hrazena ze státního rozpočtu vlivem Valašského muzea. Dříve byla obnova hrazena částečně z Programu záchrany architektonického dědictví MKČR (Maměnka).

- *Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm*

U této památky je obnova hrazena též ze státního rozpočtu v rámci NFM projekt CZ-0034 "Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví." Cíl projektu spočívá v doplnění areálů muzea, inovace programové nabídky a zvýšení atraktivity expozic. Partnerem projektu byl Noewegian Crafts (Norsk handverksutvikling, NHU) Maihaugen, Lillehammer, (2008).

Do okresu Zlín zde řadíme následující památky:

- *Památník protifašistické odboje v Ploštině*

Na památníku proběhlo také několik stavebních úprav, které spočívaly především v odstranění okrajových betonových zídek a obkladních pískovcových deset, ve vybudování nového přístupového schodiště a další řada obnov. Celkové finanční prostředky činily 4 478 tisíc Kč. Památník se řadí k nejvýznamnějším památníkům věnovaný obětem II. světové války ve Zlínském okrese, (2008).

- *Areál zámku Vizovice*

Památka prochází víceletou obnovou. V letech 1994 - 1995 byla realizována oprava fasád zámku, rekonstrukce podzámčí do roku 2000 v objemu cca 20 000 000 Kč. V současnosti je připravován projekt odvlhčení a rehabilitace fasád, opěrných zídek a další obnova. Památková obnova je hrazena ze státního rozpočtu díky NPÚ, územnímu odbornému pracovišti v Brně, (2008).

- *Bazilika Nanebevzetí Panny Marie s sv. Cyrila a Metoděje ve Velehradě*

V současnosti se uskutečňuje restaurování a oprava příčné lodi a presbytáře baziliky z dotace FM/EHP Norsko, jehož grant činí 542 086 Euro. Příjemcem pomoci je Římskokatolická farnost Velehrad. Partnery projekty tvoří Zlínský kraj a Diecéze Sant. Pölten v Rakousku. Cílem projektu je zachování kulturního dědictví za účelem zvýšení ochrany kulturního dědictví a zvýšení atraktivity baziliky. V rámci realizace bude provedena obnova prostorů hlavního oltáře, kopule, Vítězného oblouku a kaplí sv. Bernarda a Benedikta, (2008).

- *Toleranční kostel ve Velké Lhotě*

Kostel ve Velké Lhotě byl také mezi národní kulturní památky zařazen den 28. dubna 2008. Je ukázkou unikátních původních protestantských kostelů z konce 18. století. První bohoslužby se konaly v roce 1783 na Petra a Pavla.

8.3 Územní památková ochrana sídel

Územní památková ochrana ve Zlínském kraji zahrnuje 4 památkové rezervace (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008):

- *Městská památková rezervace Kroměříž*

V rámci obnovy v roce 1997 se zdařilo dokončit opravy fasád na objektech Velkého náměstí a zámku. Opravy zahrnovaly opravu kolonády, tropického skleníku v Květné zahradě, sedmi měšťanských domů. V tomto roce byla města udělena Cena za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace MPR a MPZ, z důvodu navrácení krásy pro obyvatele a návštěvníky. V letech obnovy 1993 - 2008 bylo poskytnuto v Programu regenerace MPR a MPZ cca 43 000 000 Kč, (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008):

Nařízením vlády č.127/1995 Sb. ze dne 24. 6. 1995 jsou vyhlášeny tři vesnické památkové rezervace, uvedené v (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008):

- *Vesnická památková rezervace (VPR) Rymice - Hejnice*

- *Vesnická památková rezervace Veletiny - Stará Hora*
- *Vesnická památková rezervace Vlčnov - Kojiny*

Ve Zlínském kraji je prohlášeno za městské zóny 13 památek uvedených v (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008):

Okres Kroměříž:

- *Městská památková zóna Kroměříž*

Do budoucna patří k hlavním akcím především rozsáhlá a náročná památková obnova zámku, restaurace interiéru kostela Nanebevzetí Panny Marie a restaurátorské práce náhrobků Židovského hřbitova.

Okres Uherské Hradiště

- *Městská památková zóna Uherské Hradiště*
- *Městská památková zóna Uherský Brod*
- *Městská památková zóna Uherský Ostroh*

Okres Vsetín

- *Městská památková zóna Valašské Meziříčí*
- *Městská památková zóna Kelč*

Okres Zlín

- *Městská památková zóna Brumov - Bylnice*
- *Městská památková zóna Fryšták*
- *Městská památková zóna Luhačovice*
- *Městská památková zóna Napajedla*

Do budoucna je počítáno také s pokračováním památkové obnovy zámku.

- *Městská památková zóna Valašské Klobouky*
- *Městská památková zóna Vizovice*
- *Městská památková zóna Zlín*

Nejznámější stavba období zlínského funkcionalismu je bývalá správní budova firmy Baťa, která měla v řazení objektů v továrně číslo 21, která se stala architektonickou dominantou a také symbolem firmy a Zlína. Zóna jako celek představuje první velkorysou urbanistickou realizaci u nás, a je možné dodat, že nejenom u nás, (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008).

Dále jsou dle (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008) ve Zlínském kraji prohlášeny 3 vesnické památkové zóny nacházející se v okrese Kroměříž:

- *Velké Karlovice - Podtáté*

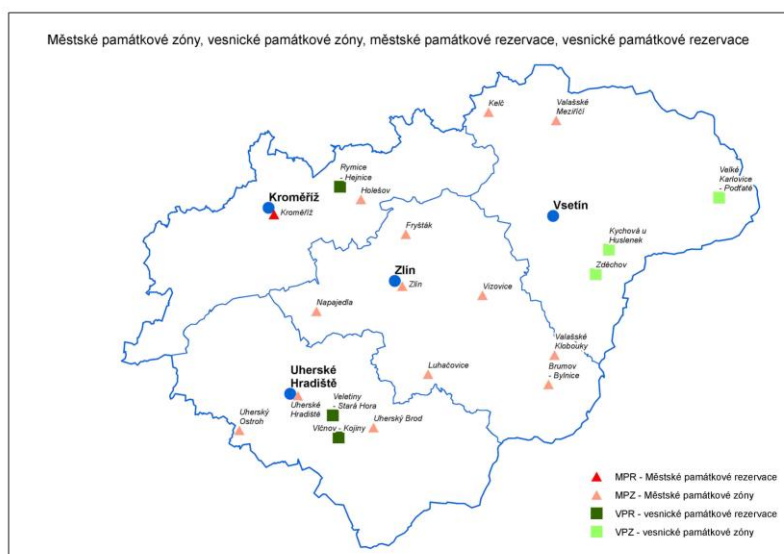
Za vesnickou památkovou rezervaci bylo vyhlášeno vyhláškou MKČR č. 249, ze dne 22. 9. 1995 o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny.

- *Kychlová - Huslenky*

Část obce Huslenky představují sídelní shluk postavený ve svažitém terénu nad potokem Kychlová. Zástavbu tvoří valašské stavby typické pro oblast CHKO Beskydy.

- *Zděchov*

Na ploše chráněných územích Zlínského kraje cca 350 ha se nachází více než 7 000 objektů, MPZ Zlína zahrnuje 3 197 objektů na výměře 48 ha a je zde vyhlášeno 34 ochranných pásem.

Obr. 9 Přehled městských a vesnických zón a památkových rezervací; Zdroj: *Zlínský kraj a památky, 2008*

V obrázku je patrné rozdělení Zlínského kraje na jednotlivé okresy - Uherské Hradiště, Kroměříž, Vsetín a Zlín. Na obrázku lze vidět rozložení městských a vesnických památkových zón a rezervací. Nejvíce zastoupeny jsou městské památkové zóny ve Zlínském kraji, v okrese Uherské Hradiště převládají také městské památkové zóny, avšak na území na se nacházejí také vesnické památkové rezervace. Největší zastoupení vesnických památkových zón je v okrese Vsetín a městská památková zóna se nachází na území okresu Kroměříž.

9 PŘÍKLADY FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK VE ZLÍNSKÉM KRAJI

V další kapitole se budu věnovat třem významným památkám v rámci Zlínského kraje. Jedná se o památku Baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje, Barokní hřbitov ve Střílkách. Nyní budu podrobně zkoumat, z jakých finančních zdrojů probíhá památková obnova a jakými podíly se účastní na financování tuzemské dotace a jaký podíl zde hraní zahraniční subjekty.

9.1 Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje

Bazilika na Velehradě spadá pod farnost olomoucké arcidiecéze, děkanátu Uherské Hradiště. Farnosti patří obce Velehrad, Modrá, Salaš a Tupesy a dohromady čítá cca 3 500 obyvatel. Chloubou farnosti je skvostná barokní bazilika, která je postavená na románských základech, s přilehlými budovami bývalého cisterciáckého kláštera. V podzemí baziliky se nachází lapidárium, které je zpřístupněné i veřejnosti. Na nádvoří baziliky slavil 22.4.1990 mši sv. papež Jan Pavel II.. Bazilika s areálem a přilehlými budovami byla v dubnu 2008 prohlášena za národní kulturní památku, jejíž fotografie jsou zobrazeny v Příloze č. 1. O rozvoj Velehradu v evropské a světové duchovní a poutní centrum se snaží Občanské sdružení Matice Velehradská, (Farnost Velehrad, ©2012).

9.1.1 Tuzemské dotace

Oprava a památková obnova kulturní památky baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje je nesmírně nákladnou, tudíž Římskokatolická farnost Velehrad se domáhá o pomoc při poskytování finanční pomoci státní orgány České republiky.

Dotace Ministerstva kultury ČR

Mezi tuzemské dotace patří finanční pomoc dle (Tuzemské dotace - Římskokatolická farnost Velehrad, ©2012) Ministerstva kultury ČR. Finanční pomoc byla poskytnuta na:

- *Restaurování oltářního plátna Nanebevzetí Panny Marie*

V roce 2008 bylo zahájeno restaurování oltářního plátna Nanebevzetí Panny Marie. Obnova v rámci interiéru baziliky představuje kardinální význam, neboť vyjadřuje zasvěcení celé stavby a odpovídá tomu jeho situování obrazu v presbytáři a také umělecká hodnota.

Na památkovou obnovu přispělo Ministerstvo kultury ČR v roce 2008 pomocí Programu záchrany movitých kulturních památek částkou 100 000 Kč. Celkové náklady na restaurování činily 470 000

Kč. Finanční spoluúčast poskytl Zlínský kraj částkou 100 000 Kč a RKF Velehrad 39 800 Kč, (2012).

- *Dotace z Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví*

Z Integrovaného systému ochrany kulturního dědictví v rámci MK ČR v roce 2008 poskytlo částku 300 000 Kč na pokračování zabezpečení objektu baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě. Na obnově se podílela i Římskokatolická farnost Velehrad 10 % podílem, tj. částkou 33 000 Kč, (2012).

- *Dotace z Programu záchrany architektonického dědictví*

V roce 2008 poskytlo MK ČR částku 2 450 000 Kč na opravu a rekonstrukci baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě - půdorysně nad kaplí Panny Marie křesťanské jednoty, kapli božského srdce, kapli sv. Ignáce a nad zákristií. Vlastník památky ŘKF Velehrad přispěl částkou 272 000 Kč, (2012).

Dotace Zlínského kraje

Zlínský kraj přispěl ze svého rozpočtu na restaurování dvou oltářních plátek, které jsou hodnotnou součástí interiéru baziliky, viz (Fond kultury Zlínského kraje - obnova kulturních památek v roce 2011, 2008). Jedná se o:

- *Obraz "Svatí cisterciáckého řádu"*

Obraz je dominantou stejnojmenné boční kaple. Restaurování obrazu je dokončeno a je uloženo v restaurátorském ateliéru akademské malířky Radany Hamsíkové.

- Dotace Zlínského kraje 40 000 Kč
- Podíl vlastníka (ŘKF Velehrad) 25 400 Kč

- *Obraz "Nanebevzetí Panny Marie" - I. etapa*

- Celkové náklady na restaurování 470 000 Kč
- Dotace Zlínského kraje 100 000 Kč
- Podíl vlastníka (ŘKF Velehrad) 39 800 Kč

- *Barokní sochy deponované v zahradě*

Prvotní barokní sochy byly postaveny na zeď, která stála naproti škole do roku 1990. Původní instalace byla velmi problematická, neboť sochy byly proporčně koncipovány tak, že se na ně dívalo z

podhledu a velké dálky. V rámci řešení úpravy ploch poutního velehradského areálu se v současnosti hledá místo pro jejich prezentaci.

Z tohoto důvodu byl vypracován návrh na restaurování, na jehož náklady poskytl Zlínský kraj 20 000 Kč a vlastník se podílel částkou 7 250 Kč.

9.1.2 Zahraniční pomoc

Zahraniční pomoc v oblasti financování kulturních památek hraje významnou roli Finanční mechanismy EHP/Norsko, které jsou popsány v 5. kapitole - Grantové programy zahraničních organizací a EU.

Finanční mechanismy EHP/Norsko

V rámci Finančních mechanismů EHP/Norsko proběhla Oprava a restaurování příčné lodi a presbytáře baziliky na Velehradě, viz (Zahraniční pomoc - Velehrad, ©2012). Ministerstvem financí byla poskytnuta dotace v celkové maximální výši 542 080 Eur z Národního fondu. Dotace byla poskytnuta ve výši 82,71 % z celkových oprávněných výdajů indiciálního projektu, jehož příjemcem je ŘKF Velehrad.

Mezi partnery projektu dle (Zahraniční pomoc - Velehrad, ©2012) patří Zlínský kraj, který poskytl dotaci ve výši 2 802 000 Kč. Diecéze St. Pölten v Rakousku s finanční podporou arcidiecéze Wien, arcidiecéze Salzburg a farnosti Maria Dreieichen poskytly celkem 16 500 Eur za účelem přípravy a realizace renovace baziliky na Velehradě. ŘKF Velehrad hradila ze svých zdrojů, tudíž ze sbírek a darů věřících, celkovou přípravu a další náklady spojené s projektem ve výši 250 068 Kč. Dne 31.3 2010 byly dokončeny restaurátorské práce na projektu Oprava a restaurování příčné lodi a presbytáře baziliky na Velehradě.

9.1.3 Integrovaný operační program - IOP

- *Velehrad - Centrum kulturního dialogu západní a východní Evropy*

Hlavní cílem projektu Centrum kulturního dialogu západní a východní Evropy je obnova a oživení národní kulturní památky Velehradu a její využití pro nové kulturní a vzdělávací služby. Důraz bude kladen na Velehrad z pohledu místa, kde se rodila česká státnost a křesťanství ve východním i západním duchu. Cílem je zvýšení počtu návštěvníků památek a kulturních zařízení o 25 %. Projekt byl zahájen dne 1. 4. 2007, plánované ukončení projektu je 1. 9. 2013. Mezi investiční akce projektu patří dle (IOP - Římskokatolická farnost Velehrad, ©2012) - Rekonstrukce baziliky Nanebevzetí Panny Marie a Sv. Cyrila a Metoděje (rekonstrukce interiéru a exteriéru), Rekonstrukce prostor La-

pidária, Rekonstrukce kostela Zjevení Páně (kaple Cyrilka), Rekonstrukce objektu Fary, Rekonstrukce objektu bývalé konírny a sýpky na Multifunkční Velehradský dům Cyrila a Metoděje, Architektonické řešení ploch nádvoří před bazilikou v návaznosti na místní komunikace, vybudování hygienického zařízení pro návštěvníky.

Celkové náklady Projektu činí 345 836 000 Kč, maximální výše prostředků ze státního rozpočtu činí 51 875 400 Kč, což činí 15 % celkových způsobilých výdajů. A celková maximální výše prostředků z Evropské unie z Evropského fondu pro regionální rozvoj činí 293 960 600 Kč.

- *Velehrad centrum kulturního a duchovního dědictví Evropy*

Projekt je projektem osmi subjektů: Arcibiskupství olomouckého, Římskokatolické farnosti Velehrad, Zlínského kraje, Obce Velehradu a Modré, Sociálních služeb Uh. Hradiště Stojanova gymnázia a Matice velehradská.

Aktivity, které budou umožněny Projektem v návaznosti na obnovu velehradské baziliky jako nutné podmínky pro vznik funkčního Areálu sv. Cyrila a Metoděje, jsou vázány na tyto dílčí projekty, dle (IOP - Římskokatolická farnost Velehrad, ©2012):

- nové architektonické zpracování prostoru před bazilikou
- multifunkční Velehradský dům Cyrila a Metoděje
- v obnovených prostorách hospodářských stavení sýpky a konírny
- rekonstrukce Poutního domu Stojanov
- rekonstrukce části budovy velehradského kláštera
- rekonstrukce kaple Cyrilky
- rekonstrukce prostor nynějšího lapidária
- Národní centrum duchovního a kulturního dědictví Velké Moravy

9.1.4 OP Přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika

- *Velehrad-Trnava, společné kořeny jezuitské kultury a vzdělávání - I. etapa*

Hlavním cílem tohoto projektu je zamezit zatékání srážkové vody do podzemí, nahradit betonovou dlažbu a schodišťové stupně kamennými prvky, provést opravu zkorodovaných prosklených výplní otvorů po obvodě rajského dvora a řadu dalších prací.

Partnerem vedoucího projektu je Římskokatolická farnost Velehrad je Zlínský kraj, která přispívá částkou ve výši 1 080 000 Kč na projekt Velehrad- Trnava, společné kořeny jezuitské kultury a vzdělávání - I. etapa.

- *Velehrad-Trnava, společné kořeny jezuitské kultury a vzdělávání - II. etapa*

II. etapa dle (OP Přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika, 2011) projektu z OP Přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2007 - 2013 je spolufinancována z ERDF z prioritní osy 1, Podpora socio-kulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce v rámci oblasti podpory 1.1 Kulturní rozvoj a zachování tradic.

Tab. 2 Financování II. etapy projektu Velehrad - Trnava, společné kořeny jezuitské kultury a vzdělání; zdroj: Farnost Velehrad, ©2012, autor: vlastní

Financování II. etapy projektu Velehrad-Trnava, společné kořeny jezuitské kultury a vzdělávání		
Celkové náklady		491 679 €
	z toho pro Trnavu	164 495 €
	z toho pro Velehrad	327 184 €
Částka poskytnutá v rámci dotace		383 125, 47 €
	z toho pro Trnavu	132 829, 71 €
	z toho pro Velehrad	250 295, 76 €
Státní rozpočet		67 610, 37 €
	z toho pro Trnavu	23 440, 53 €
	z toho pro Velehrad	44 169, 84 €
Vlastní zdroje		40 943, 16 €
	z toho pro Trnavu	8 224, 76 €
	z toho pro Velehrad	32 718, 40 €
		prostřednictvím Zlínského kraje

V rámci financování II. etapy projektu (Tab. 2) poskytl Zlínský kraj finanční spoluúčast ve výši 1 060 000 Kč na základě Smlouvy o partnerství D/2434/2008/STR ze dne 15. 10. 2008. Projekt navazuje na předchozí etapu, navazuje spolupráce s partnerem Domem Společnosti Ježišovej Trnava. Z první etapy vyplynulo, že v rámci spolupráce dochází k jedinečnému spojení hmotné a duchovní obnovy poutního místa Velehrad a kostela Nejsvětější Trojice v Trnavě s farností spravovanou jezuity. Podobným způsobem je veden i tento projekt.

9.2 Barokní hřbitov ve Střílkách

Již v letech 1986 - 1995 byly zahájeny přípravné práce na stavební a restaurátorské opravy. V roce 1998 se provedla oprava střechy kaple, štípaného šindele z prostředků Havarijního programu MK ČR v částce 130 000 Kč, Okresní úřad Kroměříž poskytl částku 300 000 Kč a zbylou částku hradil vlastník památky, tudíž Obec Střílky.

Obnova stála 473 000 Kč. V dalších letech bylo prováděno statické zabezpečení hřbitova, jako byla oprava kanalizace a odvodňovacího systému, oprava krypty a restaurování plastické výzdoby, jehož fotografie jsou k zhlédnutí v Příloze č. 2 této práce. Jednalo se o zachované torzo pro odcizení velké části výzdoby v roce 2001 ve výši cca 6 mil. Kč, které byly hrazeny z Programu záchrany architektonického dědictví ČR, z prostředků Zlínského kraje a vlastníka památky, viz (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008).

Tab. 3 Přehled financování barokního hřbitova ve Střílkách v letech 2002 - 2009,
zdroj: Střednědobý plán, 2008, autor: vlastní

Přehled financování barokního hřbitova ve Střílkách v letech 2002 - 2009	
Druh dotace	Částka
Rok 2002	
Ministerstvo kultury - Program záchrany architektonického dědictví)	1 400 000,-
Ministerstvo kultury - ISO	91 000,-
Obec Střílky	43 800,-
Občanské sdružení	73 000,-
Zlínský kraj	500 000,-
Celkem	2 107 800,-
Rok 2003	
Ministerstvo kultury - Program záchrany architektonického dědictví	1 200 000,-
Zlínský kraj	200 000,-
Obec Střílky	4 388,-
Celkem	1 404 388,-
Rok 2004	
Ministerstvo kultury - Havarijní fond	645 000,-
Zlínský kraj	425 000,-
Obec Střílky	102 500,-
Občanské sdružení - formou daru obci	100 000,-
Celkem	1 272 000,-
Rok 2005	
Ministerstvo kultury - Havarijní fond	600 000,-
Zlínský kraj	400 000,-
Obec Střílky	100 500,-
Celkem	1 100 500,-
Rok 2006	
Ministerstvo kultury - Program záchrany architektonického dědictví	2 500 000,-
Zlínský kraj	100 000,-
Obec Střílky	100 500,-
Celkem	2 700 00,-
Rok 2007	
Ministerstvo kultury - Program záchrany architektonického dědictví	1 500 000,-
Zlínský kraj	300 000,-
Obec Střílky	100 000,-
Celkem	1 900 000,-
Rok 2008	
Ministerstvo kultury - Program záchrany architektonického dědictví	1 500 000,-
Zlínský kraj	300 000,-
Obec Střílky	100 000,-
Celkem	1 900 000,-
Rok 2009	
Ministerstvo kultury - Program záchrany architektonického dědictví	500 000,-
Zlínský kraj	500 000,-
Obec Střílky	100 000,-
Celkem	1 100 000,-

Zásadní obnova barokního hřbitova ve Střílkách začala již v roce 2002, kdy byl zpracován kompletní restaurátorský průzkum a záměr na památkovou obnovu celého areálu včetně architektonicko-stavebního řešení obnovy hřbitova. Práce si celkově vyžádali částku 600 000 Kč, kdy 500 000 Kč bylo hrazeno z rozpočtu Zlínského kraje, tudíž bylo nezbytně nutné vypracovat strategii péče o tuto kulturní památku a vypracování Koncepce záchrany hřbitova. Z tohoto důvodu byla vypracována i EZS ve výši 205 000 Kč. Ministerstvo kultury ČR poskytlo částku 91 000 Kč, Obec Střílky 41 000 Kč, Sdružení na záchranu hřbitova ve Střílkách přispělo částkou 73 000 Kč.

V následujících letech byla provedena další obnova, jako bylo kamenné schodiště na hřbitov, kamenné portály kolem vstupů a řada dalších obnov. V roce 2007 byla provedena oprava čelního opěrného zdiva a destruovaných kamenných částí zdiva. Opět byl řešen interiér kaple - odvlhčení a vlhkostní podmínky v prostoru krypty. V letech 2008 - 2009 proběhlo restaurování kamenných článků architektury a výzdoby hřbitova. Od počátku zahájených prací do roku 2009 bylo na akci poskytnuto 20 700 000 Kč. K celkovému dokončení zůstává cca 7 000 000 Kč, tudíž celkové náklady se vyšplachají na částku 28 000 000 Kč, dle (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008).

Nejlepší variantou dle (Střednědobý plán Zlínského kraje, 2008) by bylo dokončit obnovu hřbitova v časovém horizontu zhruba 3 let, při objemu finančních prostředků 2 mil. Kč ročně. Vyplývá to z toho, že např. kamenické a restaurátorské práce si vyžadují již po 5 letech opět rekonzervaci. V dalších letech bude opětovně žádáno o zařazení do Programu záchrany architektonického dědictví MK ČR jako jedno doporučení v rámci priorit Zlínského kraje.

Největším podílem se o rekonstrukci barokního hřbitova ve Střílkách zasloužilo MK ČR a jeho programy, zejména Program záchrany architektonického dědictví, svůj neopomenutelný podíl má zde i Zlínský kraj prostřednictvím svého rozpočtu a také vlastník hřbitova Obec Střílky.

Obecně lze říci, že typy programů, které jsou financovány z programů státních, krajských nebo regionálních jsou vyhlašovány zpravidla na kalendářní rok. Jedná se o "jednodušší" způsob podávání žádostí o dotace, jsou snadnější na administrativu a jsou mírnější podmínky ve srovnání např. s evropskými dotačními programy, které jsou zpravidla vyhlašovány na programovací období v rámci EU. U programů EU je nutno doložit velký počet dokumentů včetně projektových dokumentací.

10 NAVRŽENÉ PROJEKTY FINANCOVÁNÍ PAMÁTKOVÉ OBNOVY

10.1 Projekt č. 1 - Regenerace zámku Holešov

Nyní se zaměřím na vytvoření projektu, jehož cílem bude navrhnout možnosti, kterými je možno financovat projekt Regeneraci zámku Holešov. Již v teoretické části jsem zkoumala, z jakých zdrojů je možno krýt výdaje uskutečňované v rámci památkové obnovy.

Jako první z možností bych zmínila využití prostředků v podobě fondů EU. Prostřednictvím strukturálních fondů může EU přispívat k rozvoji kultury, cestovního ruchu a dalších oblastí rozvoje. Na uvedený projekt bude vypracována žádost o pomoc při financování z Evropských fondů. Zdroj bude krýt 80 % nákladů, zbývajících 10 % bude kryto z vlastních zdrojů a z prostředků zapojených partnerů a 10 % z prostředků Ministerstva kultury v rámci dotačních programů.

Cíl projektu

Cílem tohoto projektu je zkvalitnění života obyvatel v obci prostřednictvím rekonstrukcí zámeckého areálu. Touto realizací se přispěje k zatraktivnění obce z hlediska vzhledu a rozvíjejícího se venkova. Následnou regenerací zámku dojde také ke zvýšení a zhodnocení kulturního potenciálu obce.

Za hlavní důvod považuji realizaci potřebnou pro zvýšení kvality života i ekonomických podmínek obyvatel Holešova, kdy zvýšení podílu cestovního ruchu bude mít za následek také zvýšení příjmů plynoucích z turistiky. Dalším důvodem projektu je možnost pořádání výstav a jiných akcí souvisejících s rozvojem regionu a turistiky, kulturních akcí a folklórních festivalů.

Specifické cíle projektu

Mezi specifické cíle projektu bych zařadila celkovou rekonstrukci budovy Holešovského zámku, restaurování fasády na nádvoří, obnova veřejného osvětlení, rozšíření dosud nedostačujícího parkoviště, obnova chodníků pro pěší a rekonstrukce části zámku k pořádání výstav a jiných aktivit v rámci rozvoje obce i širšího okolí. Cílem bude také vytvoření Kulturního centra, které bude možno využít na pořádání mnoha akcí a bude poskytnuto také ke vzdělávacím účelům dětí a mládeže.

Evropské dotace

V rámci Evropské dotace bude poskytnuto z Integrovaného operačního programu, finanční prostředky, které budou činit 7 876 000,- Kč. Podmínkou získání finanční podpory je řádně vypracovaný projekt, který vyhovuje formálním i obsahovým požadavkům.

Partnerství projektu a role vlastníka

Jak jsem již zmínila v teoretické části práci, tato spolupráce spočívá v partnerství soukromého a veřejného sektoru, orgánů veřejného sektoru, ziskových i neziskových složek. Subjekty zapojené do projektu se budou podílet na všech činnostech, které projekt s sebou nese. Budou se podílet na administraci, přípravě, ale i na samotné realizaci projektu regeneraci zámku Holešov následném monitoringu a vyhodnocování projektů. Vlastníkem je obec Holešov, která se bude podílet na realizaci projektu 10 % finanční pomocí s podporou již zmíněných partnerů projektu.

Dotační programy Ministerstva kultury ČR

Na obnovu budu přispěno formou dotací z dotačních programů MK ČR, které se zaměřují na podporu památkové obnovy. Hlavním úkolem je podpora projektů, které se uskutečňují v rámci obnovy, za účelem zhodnocení kulturních památek na celém území České republiky.

10.1.1 Tuzemské dotace

Projekt regenerace zámku Holešov je velmi nákladnou památkovou obnovou, tudíž je nutné poskytnout finanční prostředky také ze státního fondu, tedy z dotačních programů Ministerstva kultury. Jedná se o následující dotační programy:

- *Program restaurování movitých kulturních památek*

Z uvedeného fondu bude čerpat obec Holešov na restaurování zámku, tedy na rekonstrukci budovy zámku Holešov, kde se též nacházejí významné výtvarné díla, a jde potřeba umělecko-řemeslných prací. Na památkovou obnovu přispěje Ministerstvo kultury v rámci svého dotačního programu v roce 2012 částkou 450 000 Kč.

- *Dotace z Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví*

V rámci Integrovaného systému ochrany kulturního dědictví poskytne v roce 2012 částku 250 000 Kč na další realizaci související s obnovou Holešovského zámku. Na rekonstrukci se také zapojí vlastník objektu, tedy obec Holešov 10 % podílem, tedy částkou 50 000 Kč.

- *Dotace z Programu záchrany architektonického dědictví*

V roce 2012 poskytne MK ČR částku 1 500 000 Kč na další práce rekonstrukce zámku, vlastník přispěje částkou 120 000 Kč ze svého rozpočtu.

Partnerství projektu

V rámci partnerství projektu bude spolupracováno s občanským sdružením Aeroclub Holešov, jejíž naplní je oblast sportu rekreace. Hlavním partnerem projektu je však Občanská společnost snažící se o zřízení kulturního centra v holešovském zámku, která je hlavním iniciátorem projektu. Nejdůležitějším cílem společnosti je zřízení již zmíněného kulturního a společenského života občanů obce a jejího okolí. Iniciátorem projektu je organizační složka zřízená při základní škole snažící se o všestranný rozvoj dětí a mládeže v Holešově, jejíž cílovou skupinou jsou děti do 18 let věku. V následující tabulce (Tab. 4) jsou uvedeny finanční prostředky na výše uvedený projekt.

Tab. 4 Tuzemské finanční prostředky na projekt Regenerace zámku Holešov; zdroj: vlastní

<i>Tuzemské dotace</i>	
<i>Zdroje finančních prostředků</i>	<i>Finanční částka</i>
<i>Program restaurování movitých kulturních památek</i>	<i>450 000,- Kč</i>
<i>Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví</i>	<i>250 000,- Kč</i>
<i>Programu záchrany architektonického dědictví</i>	<i>1 500 000,- Kč</i>
<i>Aeroclub Holešov</i>	<i>23 000,- Kč</i>
<i>Obec Holešov</i>	<i>170 000,- Kč</i>
<i>Celkem</i>	<i>2 393 000,- Kč</i>

10.1.2 Zahraniční dotace

Zahraničními dotace budou prostředky získané z fondů EU, tedy z Integrovaného operačního programu.

- *Integrovaný operační program - IOP*

Důležitým prvkem regenerace zámku Holešov bude vytvoření Kulturního centra pro děti a mládež. Cílem je zvýšení počtu návštěvníků nejen z obce Holešov, ale také v rámci celého kraje, kde má stoupnout návštěvnost o 15 %. Projekt bude zahájen v 1.5 2012, ukončení tohoto projektu bude v roce 2013. Mezi obnovu patří rekonstrukce místnosti, která má pro uvedené účely sloužit, kde je však nutná výměna oken a celková rekonstrukce Kulturního centra pro děti a mládež.

10.2 Projekt č. 2 - Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích

K významným památkám Zlínského kraje patří římskokatolický kostel sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích, který již na pohled vykazuje velkou historickou hodnotu. Cílem projektu "Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích" je obnova vnitřní části kostela. Hlavním důvodem pro realizaci projektu je předurčení kostela být významnou součástí cestovního ruchu.

Realizace projektu bude rozdělena v rámci financování do 3 etap:

- *I. etapa - Rekonstrukce a obnova vnitřních omítek kostela*

Bylo odborníky zjištěno, že vnitřní omítky se nachází ve špatném stavu. Barva na většině míst je silně znečištěna, dochází k odlupování některých částí omítek vlivem vlhkosti a na zdech jsou praskliny. Na zdech je vidět značné odpadávání omítky. Původní výmalba je žlutá, bude však nutno většinu omítek odstranit a nanést novou.

Předpokládaný termín realizace: červen 2012

- *II. etapa - Restaurování nástěnných maleb*

Restaurátoři při provádění průzkumu označily malby jako původní, nepřemalované. Barva je ovšem nestálá a na mnoha místech jsou vidět široké pukliny. Barva je opět pokryta nečistotami a působí nepříjemným dojmem.

Předpokládaný termín realizace: září 2012 - únor 2013

- *III. etapa - Restaurování kazatelny a oltáře*

Třetí etapou projektu bude restaurování kazatelny, která je v zcela havarijním stavu a nevyhovuje dosavadním požadavkům a restaurování oltáře.

Předpokládaný termín realizace: březen 2013

Financování jednotlivých etap:

10.2.1 I. etapa - Rekonstrukce a obnova vnitřních omítek kostela

První etapa financování rekonstrukce a obnovy vnitřních omítek kostela bude financována ze Státního zemědělského intervenčního fondu, z Programu rozvoje venkova, jejíž finanční prostředky budou činit 1 344 000,- Kč. Do financování první části obnovy jsou zapojeni také okolní obce, které kostel navštěvují a na rekonstrukci přispějí částkou 15 000,- Kč. Jako partnery projektu je občanské sdružení Alfa, které přispěje svou částkou 250 000,- Kč. Obec na rekonstrukci a obnovu vnitřních omítek přispěla částkou 200 000,- Kč. Hlavním problémem při poskytnutí dotace ze státního rozpočtu je nutností nejprve skutečná realizace, kdy dotace jsou vypláceny až po realizaci I. etapy projektu a dle tabulky (Tab. 5).

Tab. 5 Přehled financování I. etapy projektu Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích; zdroj: vlastní

Financování I. etapy - Rekonstrukce a obnova vnitřních omítek kostela	
<i>Zdroje finančních prostředků</i>	<i>Finanční částka poskytnuta na obnovu</i>
<i>Program rozvoje venkova</i>	<i>1 344 000,- Kč</i>
<i>Obec Vitonice</i>	<i>200 000,- Kč</i>
<i>Dary okolních obcí v rámci sbírek</i>	<i>15 000,- Kč</i>
<i>Občanské sdružení Alfa</i>	<i>250 000,- Kč</i>
Celkem	1 799 000,- Kč

10.2.2 II. etapa - Restaurování nástěnných maleb

Restaurování II. etapy projektu bude prováděno v několika fázích z důvodů, že se jedná o velmi technicky náročnou přípravu na obnovu maleb a jedná se o řadu nástěnných maleb, tudíž náročnost této etapy bude velmi nákladná. Restaurování II. etapy je vyčísleno na 1 012 000,- Kč. Projekt bude též financován z Programu rozvoje venkova - Ochrana a rozvoj kulturního dědictví, které budou činit 645 000,- Kč. Do financování této etapy se zapojí se Zlínský kraj prostřednictvím Fondu kultury, který na realizaci II. etapy poskytl částku 205 000,- Kč, který byl vybrán v rámci víceletého financování. Etapa bude financována také ze zdrojů obce Vitonice, která poskytne částku 100 000,- Kč, z darů a veřejných sbírek bylo vybráno 22 000,- Kč. Zbývající finanční prostředky poskytlo Občanské sdružení Alfa, které ze svých prostředků vynaložili 91 000,- Kč.

Tab. 6 Přehled financování II. etapy projektu Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích; zdroj: vlastní

Financování II. etapy - Restaurování nástěnných maleb	
Zdroje finančních prostředků	Finanční částka poskytnuta na obnovu
<i>Program rozvoje venkova</i>	<i>645 000,- Kč</i>
<i>Obec Vitonice</i>	<i>100 000,- Kč</i>
<i>Fond kultury Zlínského kraje</i>	<i>205 000,- Kč</i>
<i>Dary a veřejné sbírky</i>	<i>22 000,- Kč</i>
<i>Občanské sdružení Alfa</i>	<i>91 000,- Kč</i>
Celkem	<i>1 063 000,- Kč</i>

10.2.3 III. etapa - Restaurování kazatelny a oltáře

Restaurování oltáře a kazatelny je zařazeno do Programu restaurování movitých kulturních památek Ministerstva kultury ČR. V roce 2013 je vyčleněno 557 000,- Kč na III. etapu financování oltáře a kazatelny. Příspěvek na restaurování poskytnulo město Zlín ze svého rozpočtu, jehož finanční objem činil 432 560,- Kč. Celkové náklady na financování III. etapy projektu činily 989 000,- Kč.

Tab. 7 Přehled financování III. etapy projektu Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích

Financování III. etapy - Restaurování kazatelny a oltáře	
Zdroje finančních prostředků	Finanční částka poskytnuta na obnovu
<i>Program restaurování movitých kulturních památek MK ČR</i>	<i>557 000,- Kč</i>
<i>Město Zlín</i>	<i>432 560,- Kč</i>
Celkem	<i>989 560,- Kč</i>

Celkový objem finančních prostředků na financování projektu "Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích", který zahrnuje tři etapy je 3 850 000,- Kč. Na obnovu budou použity prostředky z fondů EU, z dotačních programů MK ČR, prostředky poskytnuté z rozpočtu města Zlína a Fondu kultury Zlínského kraje, občanského sdružení Alfa. Na financování se podílela i obec Vitonice a prostředky z darů a sbírek občanů.

11 SWOT ANALÝZA

V předposlední kapitole vytvořím SWOT analýzu, která se skládá ze silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb, kterou budu tvořit na základě předchozích kapitol a následně budu pomocí analýzy vytvářet strategii financování a rozvoje kulturních památek ve Zlínském kraji.

Tab. 8 SWOT analýza, zdroj: vlastní, autor: vlastní

Silné stránky (strengths)	Slabé stránky (weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity obyvatel na regionální i místní úrovni v souvislosti s lidovou místní kulturou • Finanční podpora větších obcí na území Zlínského kraje • Vysoká frekvence festivalů, přehlídek a kulturního vyžití • Kvalitní síť muzeí, knihoven, uměleckých a kulturních institucí • Existence významným kulturních památek z celostátního hlediska • Velmi velký potenciál k rozvoji kulturních památek ve Zlínském kraji 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká provázanost kultury s cestovním ruchem • Neexistence předpokladů pro vícezdrojové financování • Nízká úroveň dopravní provázanosti s oblastmi kulturních památek • Nedostatek finančních prostředků na obnovu a rekonstrukci kulturních památek • Existence nízké kooperace mezi krajem a ostatními obcemi kraje • Nedostatečná úroveň propagace v pořádání kulturních akcí
Příležitosti (opportunities)	Hrozby (threats)
<ul style="list-style-type: none"> • Zdokonalit financování z fondu kultury Zlínského kraje a zapojení všech subjektů, které mají co dočinění se stavem kulturních památek • Zavedení informačních a komunikačních sítí v této oblasti • Zdůraznění pro využití cestovního ruchu jako potenciálu pro rozvoj kulturních památek • Zapojení do činnosti orgány EU, zejména dotační programy v rámci EU • Chybějící evidence stavu památek • Propagace kulturních akcí a památek na území Zlínského kraje 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Špatná situace z hlediska vývoje veřejných rozpočtů ○ Nedostatečné kompetence kraje na v oblasti financování kulturních památek ○ Zastaralé a chátrající vybavení některých památek ke kulturním účelům

12 STRATEGIE FINANCOVÁNÍ A MOŽNOSTI ROZVOJE KULTURNÍCH PAMÁTEK

Jako hlavní cíl mé diplomové práce jsem si zvolila navrhnout strategii financování a možnosti rozvoje kulturních památek ve Zlínském kraji. V předcházejících kapitolách jsem shrnula nejprve obecné pojmy, dále jsem se věnovala možnostem, ze kterých lze památkovou péči financovat. V předposlední kapitole jsem uvedla na příkladech, jak dochází ke skutečnému financování uvedených památek.

Nyní se budu podrobněji věnovat strategii, která je z mého pohledu nejnútnejší částí pro rozvoj kulturní oblasti vůbec. Jelikož stanovit priority a opatření vedoucí k rozvoji památek je důležitou součástí každého střednědobého výhledu každého města či kraje.

Návrh strategických cílů na zlepšení situace v oblasti kultury:

12.1 Strategický cíl č. 1 - Zlepšení finanční stránky na rozvoj oblasti památkové péče

Jako první strategický cíl jsem stanovila zlepšení finanční stránky na rozvoj oblasti památkové péče, jejíž hlavním úkolem je zefektivnit vynakládání finančních prostředků na obnovu památkové péče. Zaměřit se především na ty dotace, které zajistí i následný provoz a údržbu památek a hledat stále nové způsoby a možnosti financování a příspěvků do této oblasti.

12.1.1 Priorita č. 1 - Zkvalitnění kooperace mezi Ministerstvem kultury a Zlínským krajem

Mezi aktivity podporované v této prioritě bych uvedla následující:

- Projednání problematiky s odborníky na památkovou péči, případně řešení situací přímo s poskytovateli dotace - přednostně se zaměřit na podporu projektů s objekty v havarijním stavu, které nejsou dosud zaraženy na seznam Ministerstva kultury v rámci dotačního programu
- Aplikace víceletých projektů do strategického rozvoje, stanovit výdajové limity pro každou kategorii výdajů a určit, že výdaje se budou vyvíjet správným směrem v rámci limitu
- Kontinuální vyhledávání zdrojů, dotací k financování projektů v oblasti památkové péče - příjmy formou sponzorských darů, příspěvků

12.1.2 Priorita č. 2 - Zapojení do činnosti všechny subjekty, kteří mají co dočinění s financováním památek

Mezi hlavní aktivity v této oblasti se řadí tyto činnosti:

- Pořádat pravidelná jednání a schůze těchto subjektů, které budou projednávat současnou i budoucí památkovou obnovu a jde také o dohlížení nad realizací probíhajících projektů
- Vytvoření mimorozpočtového financování, které spadá pod správu Zlínského kraje - fondy, nadace, kdy nedochází k zásahům do rozpočtu vlastníka památky, protože splátka investice je kryta z tržeb či úspor z provozu
- Zjednodušení procesu poskytování dotací z Fondu kultury Zlínského kraje
- Pomoc vlastníkům památek při financování obnovy i prostředků ze zdrojů státu a EU

Pozn.: Odbor kultury a památkové péče Zlínského kraje by měl poskytovat pomoc při získávání prostředků z fondů EU a dalších programů zmíněných v teoretické části práci, jako např. Finanční mechanismy EHP/Norska. V důsledku bude však záležet na přístupu samotného vlastníka, kdy odbor bude činit pouze poradce a poskytne případnou pomoc při přípravě žádostí

12.1.3 Priorita č. 3 - Zavedení pravidelného monitoringu do oblasti financování památek

Aktivity při zavedení monitoringu v oblasti financování památek:

- Zavedení pravidelného monitoringu s následkem zpětné vazby na řídicí pracovníky oblasti kulturních památek
- Pozn.:** Zpětná vazba je v této souvislosti prioritní, neboť se většinou jedná o hospodaření s veřejnými prostředky, jejichž nutností je hospodárné, efektivní a účelné vynakládání
- Kontrola vynaložených prostředků na předem stanovenou akci

12.2 Strategický cíl č. 2 - Zlepšení kooperace mezi kulturní oblastí a oblastí cestovního ruchu

Propojení oblastí kulturních a cestovního ruchu má velmi důraznou roli v rozvoji a velmi úzce spolu souvisí. Kvalita cestovního ruchu může napomoci zvýšení návštěvnosti památek a atraktivita památek pomůže k rozvoji cestovního ruchu a opačném případě významné kulturní památky pomohou zatraktivnit území kraje z hlediska cestovního ruchu a k přilákání turistů a různých částí Zlínského kraje.

12.2.1 Priorita č. 1 - Propagace a prezentace kultury v jednotlivých částech území kraje

Aktivity v rámci Priority č. 1 zahrnují:

- Jedná se zejména o propagaci venkovských kulturních akcí v jednotlivých částech kraje, obcích, mikroregionech a dalších.
- Medializace akcí na webových stránkách, regionálních novinách
- Důležitým faktorem je podpora prezentace památkového fondu, prezentace průzkumu, vydávání tiskovin a o památkách a dalších aktivit vedoucích k propagaci kulturního dědictví na území

12.2.2 Priorita č. 2 - Propojení projektů v oblasti kultury a cestovního ruchu

- Zejména při velkých investičních akcích zkombinovat projekty kultury a cestovní ruch jako jeden z největších potenciálů rozvoje území - propojení se s realizátory v oblasti cestovního ruchu pro Zlínský kraj

12.2.3 Priorita č. 3 - Medializace cestovního ruchu v kraji s důrazem na památky

Aktivitami této priority jsou:

- Vytvořit webové stránky pouze s tematikou kulturních památek v kraji a kvalitní dopravní dostupností - zpřístupňovat dosažené výsledky památkové péče
- Zpracování veškeré dokumentace a vytvořit podmínky pro jejich fungování
- Prodej zajímavých turistických produktů pro zachování kulturního a přírodního dědictví
- Využití elektronických informačních kanálů pro lepší dostupnosti

12.3 Strategický cíl č. 3 - Zlepšení dostupnosti kulturních památek na území Zlínského kraje

Jedním z důležitých faktorů pro zkvalitnění rozvoje a také financování do oblasti kulturních památek je zajištění dostupnosti a tím také zefektivnění financování z hlediska příjmů z prodeje vstupného.

12.3.1 Priorita č. 1 - Zajištění dopravního spojení a dostupnosti kulturních památek

Aktivity směřující ke zlepšení dopravní dostupnosti na území Zlínského kraje:

- Prodloužení trasy MHD do určitých částí města Zlína, do oblasti památek

- Větší frekvence spojů (autobusová doprava, železniční doprava) do území s památkami

12.3.2 Priorita č. 2 - Poskytovat zvýhodněné vstupné při prokázání se jízdenkou

Mezi aktivity na poskytování zvýhodněného vstupného patří:

- Zvýhodnění turistů z důvodu použití MHD či jiného dopravního spojení na území kraje za účelem zvýšení efektivity dopravy na území Zlínského kraje
- Poskytnutí slevy jízdného na zpáteční cestě - cestující se prokážou vstupenkou do kulturních památek na území Zlínského kraje

12.3.3 Priorita č. 3 - Vytvoření turistických tras a cyklostezek ke zvýšení návštěvnosti památek

Mezi aktivity priority patří:

- Cílené zaměřené turistických tras a cyklotras do oblastí s malým rozvojovým potenciálem a malou dynamikou rozvoje

Pozn.: Jedná se například akce, kde probíhají ukázky historických řemesel, památek

lidového stavitelství, v současnosti hodně významná ekoturistika a agroturistika a například i prostory pro řemeslné dílny s ukázkami tradičních řemesel

- Zaměření se na realizaci akcí v přírodě pro dostupnost rodin s dětmi

12.4 Strategický cíl č. 4 - Provádění preventivní péče v oblasti o kulturní památky

Preventivní péče hraje důležitou roli ve všech oblastech kulturní památkové péče. Preventivní péče je základem pro další fungování systému a následné financování kultury. Může se jednat o preventivní opatření z hlediska údržby, které mohou vést k objevení příčin, které by postupně vedly k finančně nákladnějším opravám.

12.4.1 Priorita č. 1 - Průběžná evidence technického stavu památek

Mezi aktivity provozované za účelem evidence technického stavu jsou považovány:

- Jedná se o evidenci jednotlivých kulturních památek, která bude zaznamenávat průběžné mapování, propagaci a hodnocení jednotlivých kulturních památek.

- Následnou aktualizaci údajů bude zajišťovat úřad Zlínského kraje a obce s rozšířenou působností

12.4.2 Priorita č. 2 - Provádění běžné údržby a obnovy památek

- Provádění běžné údržby a obnovy u historických objektů,

Pozn.: Běžná údržba je prováděna vlastníky a je potřeba na základě odboru památkové péče, obcí a občanů vyhodnocovat a propagovat. Zaměřovat se na běžnou údržbu je základním pilířem dalšího rozvoje a zachování původního stavu památky v nezměněné podobě.

12.4.3 Priorita č. 3 - Vytvoření celostátního i nadnárodního systému značení kulturních i chráněných území

Mezi aktivity této priority bych uvedla:

- Vytvoření uceleného systému značení kultury v nadnárodním měřítku
- Posílení informovanosti občanů a následné zapojení do programů týkajících se preventivní ochrany památkové péče
- Spolupráce při rozvoji preventivní památkové péče se zahraničními partnery

ZÁVĚR

Na území Zlínského kraje se nachází velká spousta kulturních památek, která proslavila nejen tuto oblast, ale také Českou republiku a mnoha památek je výjimečná i z hlediska mezinárodního významu. Zlínský kraj má velký potenciál rozvoje v oblasti rozvoje památek, jak jsem již uvedla v silných stránkách a příležitostech v závěru analýzy kulturních památek na území kraje a obohacují kraj z estetického i funkčního hlediska.

Problematika financování oblasti kulturních památek je velmi náročná. Jedná se o velkou existenci dotačních titulů, fondů, grantů a celou řadu finančních možností na obnovu a zvyšování prestiže regionu. Důležitou připomínkou je ale fakt, že možnost získání finančních prostředků z těchto zdrojů a mnohdy nákladné a neodpovídá požadované představě. Jedná se o neucelený systém řady finančních pomoci, avšak efektivnost této záchrany je velmi malá. Zkušenosti mnoha odborníků ukazují na fakt, že je dost obtížné zachránit zmíněné historické a kulturní dědictví.

Dále se zde naráží na překážku, že jsou limitované možnosti veřejných i soukromých zdrojů, tím by se měli potlačit více aktivity samotného vlastníka, který nese náklady spojené s údržbou kulturních památek, ale také těží finanční prostředky z turistického ruchu, ale na druhou stranu výnosy, které plynou z existence památek, by měli znovu jít na jejich obnovu.

Hlavním úkolem při financování památek je neustálé hledání nových možností financování a napojování rozpočtů na jiné rozpočty, kde může být forma podpory různá. Dále bych zmínila rozšiřování spolupráce mezi jednotlivými vlastníky a nalézání vhodných systémů k novým možnostem rozvoje.

Financování lze brát také z hlediska rozvoje dalších oblastí a rozvoje regionu. Ekonomický dopad je především přínosem pro cestovní ruch, turistiku a řadu služeb. Ekonomická povaha financování je státem realizovaná nepřímo, například prostřednictvím daňových úlev a přímo ze státního rozpočtu nebo formou dotací.

Nahlížení na kulturu musí být v současnosti bráno nejen z hlediska zachování kulturního bohatství, kde probíhá rozsáhlá spolupráce veřejného, soukromého sektor, odborníků, sdružení a vlastníků, ale vede také k efektivnímu působení v životě člověka a rozvoje společnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

JURNÍKOVÁ, Jana, 2009. *Správní práv: zvláštní část*. 6. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 399 s. ISBN 978-80-210-4847-8.

MIOVSKÝ, Michal, 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 332 s. ISBN 8024713624.

SPATHOVÁ, Jana, 2006. *Památky Zlínského kraje*. Zlín: Krajský úřad Zlínského kraje. ISBN 80-239-8348-2.

ŠKARABELOVÁ, Simona; NESHYBOVÁ, Jarmila a REKTOŘÍK, Jaroslav, 2007. *Ekonomika kultury a masmédií*. 1. vyd. Brno: Ekonomicko-správní fakulta, MU, 210 s. učební text. ISBN 978-80-210-4267-4.

PEK, Tomáš, 2007. *Financování provozu, údržba a obnova památek*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.

PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

ZÍDEK, Martin a KLUSOŇ, Jiří, 2005. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. Praha: ABF, ISBN 80-86905-10-1.

Internetové zdroje

EHP/Norska | Portál Zlínského kraje, 2008. Portal Zlínského kraje [online]. [cit. 2011-10-8] Zlínský kraj. Dostupné z www: <<http://www.kr-zlinsky.cz/lstDoc.aspx?nid=8525>>

Fond kultury Zlínského kraje - obnova kulturních památek v roce 2011, ©2008. Portal Zlínského kraje [online]. [cit. 2011-11-10] Zlínský kraj - Dostupné z www: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=156569 &doctype=ART&&cpi=1>>

HÁJEK, Tomáš, 2003 - 12. K obnově památek by měly pomoci soukromé a evropské zdroje. *Financování, organizace, řízení a instituce památkové péče, zpřístupněné památky ve správě NPÚ* [online]. 862, [cit. 2011-11-02]. Dostupný z www: <<http://www.npu.cz/pro>

navstevniky/kalendar-akci-na-pamatkach/actions/vse/865-hajek-k-obnove-pamatek-by-mely-pomoci-soukrome-a-evropske-zdroje/>.

Havarijní program | Ministerstvo kultury, ©2007. [online]. [cit. 2011-12-20] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=428>>

ICOMOS, ©2011. *Mezinárodní rada pro památky a sídla, hlavní poradní orgán UNESCO pro památkovou péči*. [online]. [cit. 2012-02-20] Encyklopedie architektury a stavitelství. Dostupné z www: <<http://www.lidova-architektura.cz/prehled-seznam/encyklopedie/icomos-mezinarodni-rada.htm>>

IOP - Římskokatolická farnost Velehrad, ©2012. [online]. [cit. 2011-11-21]. Římskokatolická farnost Velehrad. Dostupné z www: <<http://www.farnostvelehrad.cz/dokument/IOP-113/>>.

Koncepce památkové péče | Ministerstvo kultury, ©2007. [online]. [cit. 2011-11-02] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/analyzy-koncepce-dokumenty/koncepce-pamatkove-pece-99649/>>

MPSV.CZ: Stručně o programu, ©2011. [online]. [cit. 2011-09-06] Ministerstvo práce a sociálních věcí - oficiální stránky. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/8715>>

Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny | Ministerstvo kultury, ©2007. [online]. [cit. 2011-11-02] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=431>>

Program Podpora pro památky UNESCO | Ministerstvo kultury, ©2007. [online]. [cit. 2011-11-02] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=2433>>

Program podpora záchranných archeologických výzkumů | Ministerstvo kultury, ©2007. [online]. [cit. 2011-10-20] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/program-podpora-zachrannych-archeologicky-vyzkumu-18049/>>

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón | Ministerstvo kultury, ©2007 [online]. [cit. 2011-10-20] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=429>>

Program MK ČR "Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností", Hradec Králové, 2007. [online]. [cit. 2012-02-05] Hradec Králové - oficiální stránky statutárního města. Dostupné z www: <<http://www.hrdeckralove.org/urad/program-mk-cr-podpora-obnovy-kulturnich-pamatek>>

Prováděcí plán zachování a obnovy kulturních památek ve Zlínském kraji pro rok 2009, ©2008. [online]. [cit. 2011-11-02] Zlínský kraj - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=130006&nid=2838&doctype=ART>>

Strukturální fondy EU - 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví, 2010. [online]. [cit. 2011-10-20] Fondy Evropské unie. Dostupné z www: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bd33ee71-88a0-4a2d-b5fb-d8d257eac4b2/5-1-Narodni-podpora-vyuziti-potencialu-kulturn-%20281%29>>

Střílky obec - Barokní hřbitov, ©2012. [online]. [cit. 2012-03-16] Střílky. Dostupné z www: <http://www.obecstrilky.cz/index.php?nid=515&lid=cs&oid=818476>

Související právní předpisy | Ministerstvo kultury, ©2007. [online]. [cit. 2011-12-12] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=776>>

Střednědobý plán podpory památkové péče ve Zlínském kraji do roku 2013, 2008. [online] [cit. 2011-11-02]. Dostupný z www. <<https://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=125990&nid=2838&doctype=ART>>

Tuzemské dotace - Římskokatolická farnost Velehrad, ©2012. [online]. [cit. 2011-11-21]. Římskokatolická farnost Velehrad. Dostupné z www: <<http://www.farnostvelehrad.cz/dokument/Tuzemske-dotace-115/>>.

Výroční zprávy | Ministerstvo kultury, ©2007. [online]. [cit. 2011-11-02] Ministerstvo kultury - oficiální stránky. Dostupné z www: <<http://www.mkcr.cz/ministerstvo/vyrocnizpravy/default.htm>>

Zahraniční pomoc, 2012. [online]. [cit. 2011-11-21]. Římskokatolická farnost Velehrad. Dostupné z www: <<http://www.farnostvelehrad.cz/dokument/Zahranicni-pomoc-109/>>.

Dostupné internetové zákony a usnesení

MINISTERSTVO KULTURY, ©2007. Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 1995 č. 110 k programu záchrany architektonického dědictví. *mkcr.cz* [online]. [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=430>

MINISTERSTVO KULTURY, ©2007. Usnesení vlády České republiky ze dne 16. července 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek. *mkcr.cz* [online]. [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=432>

MINISTERSTVO VNITRA, ©2012. Vyhledávání v zákonech. Zákon č. 23/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky. *Portal.gov.cz* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=239~2F1992~20&part=&name=&rpp=0>.

MINISTERSTVO VNITRA, ©2012. Vyhledávání v zákonech. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění posledních změn. *Portal.gov.cz* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=20~2F1987&part=&name=&rpp=0>.

MINISTERSTVO VNITRA, © 2012. Vyhledávání v zákonech. Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. *Portal.gov.cz* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=357~2F1992~20&part=&name=&rpp=0>

MINISTERSTVO VNITRA, ©2012. Vyhledávání v zákonech. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. *Portal.gov.cz* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=235~2F2004~20&part=&name=&rpp=0>.

MINISTERSTVO VNITRA, ©2012. Vyhledávání v zákonech. Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů. *Portal.gov.cz* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=586~2F1992~20&part=&name=&rpp=0>

MINISTERSTVO VNITRA, ©2012. Vyhledávání v zákonech. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. *Portal.gov.cz* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=338~2F1992~20&part=&name=&rpp=0>

MINISTERSTVO VNITRA, ©2012. Vyhledávání v zákonech. Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech. *Portal.gov.cz* [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=227~2F1997~20&part=&name=&rpp=0>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MK	Ministerstvo kultury
NKP	Národní kulturní památka
UNESCO	United Nations Education, Scientific and Cultural Organization
NPÚ	Národní památkový ústav
EHP	Evropská hospodářská pomoc
ICOMOS	Mezinárodní rada památek a sídel
NPÚ	Národní památkový ústav
FK	Fond kultury
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
IOP	Integrovaný operační program
MPR	Městské památkové rezervace
MPZ	Městské památkové zóny
IOP	Integrovaný operační program

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Vývoj financování Programu restaurování movitých kulturních památek z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní</i>	<i>28</i>
<i>Obr. 2 Vývoj financování Programu kulturních památek prostřednictvím ORP z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2008 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní</i>	<i>30</i>
<i>Obr. 3 Vývoj financování Programu záchrany architektonického dědictví z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní</i>	<i>31</i>
<i>Obr. 4 Vývoj financování Programu restaurování movitých kulturních památek z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní</i>	<i>33</i>
<i>Obr. 5 Vývoj financování Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní</i>	<i>34</i>
<i>Obr. 6 Vývoj financování Programu péče o vesnické památkové rezervace vesnické památkové zóny z rozpočtu Ministerstva kultury v letech 2004 - 2011, zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní</i>	<i>35</i>
<i>Obr. 7 Vývoj financování Programu Podpory záchranných architektonických výzkumů z rozpočtu MK v období 2004 - 2007; zdroj: Ministerstvo kultury, ©2007; autor: vlastní</i>	<i>36</i>
<i>Obr. 8 Národní kulturní památky ve Zlínském kraji,</i>	<i>52</i>
<i>Obr. 9 Přehled městských a vesnických zón a památkových rezervací; Zdroj: Zlínský kraj a památky, 2008</i>	<i>56</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Přehled Programů Ministerstva kultury v oblasti památkové péče za období 2005 - 2010 v oblasti dotačních programů (v tis. Kč); zdroj: Koncepce památkové péče na léta 2011 - 2016, ©2007.....</i>	<i>27</i>
<i>Tab. 2 Financování II. etapy projektu Velehrad - Trnava, společné kořeny jezuitské kultury a vzdělání; zdroj: Farnost Velehrad, ©2012, autor: vlastní</i>	<i>61</i>
<i>Tab. 3 Přehled financování barokního hřbitova ve Střílkách v letech 2002 - 2009, zdroj: Střednědobý plán, 2008, autor: vlastní</i>	<i>63</i>
<i>Tab. 4 Tuzemské finanční prostředky na projekt Regenerace zámku Holešov; zdroj: vlastní</i>	<i>67</i>
<i>Tab. 5 Přehled financování I. etapy projektu Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích; zdroj: vlastní</i>	<i>69</i>
<i>Tab. 6 Přehled financování II. etapy projektu Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích; zdroj: vlastní</i>	<i>70</i>
<i>Tab. 7 Přehled financování III. etapy projektu Obnova a ochrana kulturní památky kostela sv. Cyrila a Metoděje ve Vitonicích</i>	<i>70</i>
<i>Tab. 8 SWOT analýza, zdroj: vlastní, autor: vlastní.....</i>	<i>71</i>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: Barokní hřbitov Střílky; (Střílky obec - barokní hřbitov, ©2012)

PŘÍLOHA II: Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje; (Římskokatolická farnost Velehrad, ©2012)

PŘÍLOHA I: BAZILIKA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE A SV. CYRILA A METODĚJĚ

PŘÍLOHA II: BAROKNÍ HŘBITOV STŘÍLKY

